

DEUTERORVOSKARI, HIRMONDÓ

Pécs, 2014. január

Lázár Györgyné fényképei

Kedves Kollégánők és Kollégák!

A 2013-as esztendőnek vége. Az év a felsőoktatásban némi átrendeződést eredményezett, amennyiben a korábbi egyetemi kategóriák megváltoztak. Ma „kiemelt” és „kiváló” egyetemek mellett vannak egyszerű „mezei” egyetemek és főiskolák. Relatív rangsorunkat megőrizve kiemelt egyetem lettünk ugyan, de ez forrásaink további csökkenésével járt, így csekély öröme adott okot. Különösen érzékenyen érintette a tudományos normatíva megszüntetése és kiválósági jogcím alatt történő részleges visszaadása a kart, hiszen a PTE mérhető tudományos teljesítménye döntően a mi karunk eredménye. Sajnos az OEP finanszírozás sem változott kedvezően. Összefoglalóan elmondhatjuk, hogy a gazdasági oldalon az ország felsőoktatásra és egészségügyi ellátásra fordított forrásai az évszázad első tíz évében bekövetkezett visszaesési tendenciát folytatták, legalábbis a működési költségek területén. Több területen, a kancellár intézménye, a klinikák leválasztásának a kérdése, valamint a kínai hagyományos orvoslás hazai integrációjának a kérdése, jelentősen hozzájárultunk ahhoz, hogy a megfelelő korrekciókra sor kerüljön. Helyesnek tartjuk azt a kormányzati törekvést, hogy a „reál tudományok” képzését fokozottan kell segíteni, azonban gyakorlati intézkedéseket várunk. Javaslatainkat eljuttattuk a döntéshozókhoz. Sajnos pl. az egészségügyben végbement fizetésemelést nem sikerült kiterjeszteni az oktatói álláson levőkre. A Kar vezetése ezért úgy döntött, hogy ezt saját forrásból kompenzálja. Hosszú távon viszont fenntarthatatlan az a helyzet, hogy az egymás mellett dolgozó kollégák közül az oktatói álláson levő, gyakran magasabban kvalifikáltak anyagilag hátrányos helyzetben legyenek! A négy orvosokat képző hely vezetőségei továbbra is rendszeresen találkoznak a *Bodosi Mihály* professzor vezette MOEOT keretében évente legalább két alkalommal. Bár az elmúlt évben *Csernoch László* és *Karádi István* dékánok mandátumai lejártak, s helyüket *Mátyus László* és *Hunyadi Béla* dékánoknak adták át, a kardiális együttműködés folytatódott, beszélgetéseinket a közös problémák megoldása uralja, az apróbb felmerülő nézeteltérések pedig megoldásokat találnak. Ugyancsak igaz ez az egészségügy és az oktatásügy állami vezetőinek tekinteteiben, a segítőkészség adott. A megoldások tekintetében szükség lenne az egyszerűbb és olcsóbb adminisztrációra, ill. arra, hogy a szakmai és gazdasági vezetések kooperációja jobb legyen. Növekedjék a gazdaságilag megalapozott szakmai döntések száma, és hogy kapjuk meg a megfelelő mozgásteret azok végrehajtásához. Helyes lenne, ha a konzultáció az intézményekkel hatékonyabb lenne.

Ezúton is köszönjük *Csernoch László* és *Karádi István* dékán kollégáknak az elmúlt évek támogató együttműködését, ami példaértékű volt. Ugyancsak köszönöm minden orvos, fogorvos, gyógyszerész kollégának a társ képzőhelyekről a segítséget.

Külön említem meg oktató kórházaink kollégáinak az együttműködését. Elkészült az első hallgatói visszajelentés hazai és külföldi kórházainkról. Kijelenthető, hogy a tapasztalatok jók, gyakran kiválóak. Ez további lendületet ad annak, hogy oktató kórházainkat ígéreteinknek megfelelően tovább terheljük. Azon dolgozunk, hogy az 5. évfolyamon a tantárgyfelelősök bevonásával két gyakorló hetet hozzunk létre. Szeretnénk az oktató kórházaink arra érdemes tagjait hatékonyabban bevonni a PhD-képzéseinkbe, ezúton is kérjük kollégáinkat, hogy előadásokra is történő meghí-

vásokkal erősítsék kapcsolatainkat, hiszen ez csak a tantárgyfelelősök ellenőrzése mellett érheti el a célját.

Elindult a Skill Labor kialakítása és az eszközök beszerzése. Reményeink szerint ez a labor jól fogja szolgálni a klinikai oktatást csakúgy, mint a 400-ágyas klinika megújuló tanterme és a körülötte kialakuló oktatási komplexum. Mindkét esetben azt várjuk, hogy szeptemberre működőképesek lesznek.

A Szentágotthai János Kutató Központ működése biztató jeleket mutat, azonban továbbra is döntőnek tartjuk pályázatképes kutató kollégák bevonását, ebben a tekintetben valós többletnek a külföldről visszatérő kollégák fokozott bevonását tekintjük.

A kar tudományos teljesítménye javuló tendenciát mutat, amit többek között az akadémiai doktori címek elnyerése, számos megvédett PhD-tézis és – ami a legfontosabb – a közlési aktivitás emelkedése jelez. Azonban nagyok az intézményen belüli diszcrepanciák, amelyeket fokozott támogatással és számonkéréssel is igyekeznénk támogatni.

A kar legfontosabb tevékenysége a magas színvonalú oktatás, mely igen komoly terheket ró a legtöbb intézetünkre és klinikánkra. Arra törekedtünk és törekszünk a jövőben is, hogy a peremfelteteleket mind a technikai feltételek javítása, mind pedig a dologi ráfordítások tekintetében. Ugyancsak támogattuk és szorgalmaztuk a fiatal oktató kollégák toborzását és képzését.

A belső átszortosítások racionalizálása továbbra is kiemelt feladat. Bár 2013-ban csökkent az ún. belső elvonás, ez az ÁOK és KK vertikumában meghaladja a 3000 Mft-ot. Ez, figyelembe véve azt, hogy az adminisztráció nagy részét az ÁOK, de klinikai szinten a KK is maga oldja meg, elfogadhatatlan, ami azonnali és hatékony intézkedéseket követel. Ebben az összefüggésben számos javaslatunk volt és van, de sajnálatos módon az elért eredmények csekélyek. Szándékunkban áll az átfinanszírozás egy részét dedikáltan az oktatást és betegellátást is segítő műszerek beszerzésére fordítani.

Kedves Kollégánők és Kollégák, Munkatársak! Az Orvostudományi Kar jelenét Önök határozzák meg, munkájukért köszönet jár! Az Orvostudományi Kar jövőjét is Önök határozzák meg. Kérem, hogy 2014-ben is tegyenek meg mindent a Kar érdekében!

Jó munkát és jó egészséget kívánunk!

Dr. Miseta Attila dékán és a dékáni vezetés

Az ÁOK Tanácsának ülése – 2013. december 12.

1. Szervezeti egységvezetői pályázatok véleményezése

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredménnyel támogatta a szervezeti egységvezetői pályázatokat.

Név	Dékáni véleményező B.	Intézeti szavazás	Tanulmányi Bizottság	Tudományos Bizottság	Igazgatói értekezlet	KK Tanács	Kari Tanács
Dr. Biró Zsolt Szemészeti Klinika	egyhangúlag támogatva	egyhangúlag támogatva	7, 0, 0	10, 0, 0	40, 0, 0	egyhangúlag támogatva	71, 1, 0
Dr. Kiss István Orvosi Népegészségtani	egyhangúlag támogatva	egyhangúlag támogatva	7, 0, 0	10, 0, 0	39, 0, 1	–	67, 3, 2

2. Egyetemi tanári pályázatok véleményezése

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredménnyel támogatta az egyetemi tanári pályázatokat.

Név	Dékáni véleményező B.	Tanulmányi Bizottság	Tudományos Bizottság	Igazgatói értekezlet	KK Tanács	Kari Tanács
Dr. Cziráki Attila Szívgyógyászati Klinika	egyhangúlag támogatva	7, 0, 0	10, 0, 0	36, 3, 1	egyhangúlag támogatva	64, 5, 3
Dr. Than Péter MSI Ortopédiai Klinikai Tanszék	egyhangúlag támogatva	7, 0, 0	10, 0, 0	39, 0, 1	egyhangúlag támogatva	64, 4, 4

3. Egyetemi docensi pályázatok véleményezése

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredménnyel támogatta az egyetemi docensi pályázatokat.

Név	Dékáni véleményező B.	Tanulmányi Bizottság	Tudományos Bizottság	Igazgatói értekezlet	KK Tanács	Kari Tanács
Dr. Kovács Krisztina Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet	egyhangúlag támogatva	7, 0, 0	9, 0, 0	38, 0, 1	–	70, 1, 0
Dr. Bernát Gábor Immunológiai és Biotechnológiai Intézet	a kiírásnak megfelelő	7, 0, 0	9, 0, 0	9, 15, 15	–	17, 36, 16, 2 érvénytelen
Dr. Najbauer József Immunológiai és Biotechnológiai Intézet	egyhangúlag támogatva	7, 0, 0	9, 0, 0	38, 1, 0	egyhangúlag támogatva	69, 1, 1
Dr. Németi Balázs Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet	egyhangúlag támogatva	6, 0, 1	9, 0, 0	37, 0, 2	–	65, 3, 3
Dr. Radnai Márta Fogászati és Szájsebészeti Klinika	egyhangúlag támogatva	7, 0, 0	9, 0, 0	39, 0, 0	egyhangúlag támogatva	70, 0, 1
Dr. Schwarcz Attila Idegsebészeti Klinika	egyhangúlag támogatva	7, 0, 0	9, 0, 0	39, 0, 0	egyhangúlag támogatva	71, 0, 0
Dr. Tamás Andrea Anatómiai Intézet	egyhangúlag támogatva	7, 0, 0	9, 0, 0	39, 0, 0	–	71, 0, 0

Felelős szerkesztő: Barthó Loránd, Bogár Lajos

Olvasószerkesztő Hollósy Tibor, szerkesztőségi munkatárs Kiss Tamás

Tördelőszerkesztő: Babarciné Stettner Lenke.

A szerkesztőség címe: PTE Általános Orvostudományi Kar Sajtóirodája, 7624 Pécs, Szigeti út 12.

Tel.: 72/536-116. E-mail: hirmondo@aok.pte.hu ■ HU ISSN 1586-1031

Elektronikus publikáció: www.aok.pte.hu/hirmondo ■ HU ISSN 1586-1295. Nyomtatta a PTE ÁOK Nyomdája

A központi rendezvények fotóit Verébi Dávid készítette, Czulák Szilvia gondozta.

4. Címzetes egyetemi tanári cím adományozása

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredménnyel támogatta a „Címzetes egyetemi tanári” címre történő felterjesztést.

Név	Igen	Nem	Tartózkodás
<i>Dr. Hans-Joachim Muhs</i> egyetemi tanár	68	1	1
<i>Dr. Claus M. Scotter</i> egyetemi tanár	68	1	1

5. Külső szakképző helyek akkreditációja

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egyhangúlag elfogadta a külső szakképző helyek akkreditációjára tett javaslatot.

6. A Tanulmányi és Vizsgaszabályzat módosítása

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egyhangúlag elfogadta a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat módosítására tett javaslatot.

7. A 2014/15. tanévben tanulmányaikat megkezdő hallgatók számára érvényes költségtérítési díjak

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egyhangúlag elfogadta a 2014/15. tanévben tanulmányaikat megkezdő hallgatók számára érvényes költségtérítési díjakra tett javaslatot.

8. Bejelentések

Dr. Miseta Attila dékán három örvendetes hírt említ: Az elmúlt héten *dr. Bauer Miklós* professzor Budapesten Hőgyes Endre Emlékelőadást tartott, majd ezt követően megkapta a Hőgyes Endre Emlékérmét, melyet évente csak egy személynek ítélnék oda.

December 9-én *dr. Ertl Tibor* professzor kapta meg a MOTESZ díjat. Mindkettőjüknek gratulálunk!

Jó ütemben halad az ÁOK és a Klinikai Központ honlapjainak megújítása. Ennek egyik állomása volt a felvételi honlap elkészítése, ami akkora sikert ért el, hogy az országban a legjobbnak találták. Mindazoknak gratulálunk, akik ennek az elkészítésében, létrehozásában segítettek.

(A felvételi honlap sikeréről a februári számban részletesebben tájékoztatjuk az olvasókat – a szerk.)

GYERTYAGYÚJTÁS DÉKÁNY MIKLÓS EMLÉKÉRE

Ez az újság nagyrészt azokat a cikkeket tartalmazza, amik anyagtorlódás miatt a decemberi számból kimaradtak.

TARTALOM

Dékáni köszöntő

Az ÁOK Tanácsának ülése

Dékáni pályamunkák – 2013

Pécsi Ritka Világnap – 2014

Interjú Gallyas Ferenc emeritusz professzorral
(*Stemler Miklós*)

Genomiális rendellenességek vizsgálata...
(*Duga Balázs*)

A máriatövisről – *Farkas Ágnes*

Új irányok a rezidensképzésben
(*Szabó Zsuzsa*)

Családorvosképzés és Háziiorvosi Napok
(*Heim Szilvia, Buzás László, Balogh Sándor*)

Önkéntesnek lenni jó
(*Helschtáb Klára*)

Unforgettable memories in Japan
(*Frank Dorottya*)

Kárpátalján végzett ajak- és szájjadhasadék
műtétek (*Vástyán Attila*)

Őszi természetjárás
(*Téczely Tamás*)

Kórházi Gyógyszerészek XIX. Kongresszusa
(*Soós Gyöngyvér, Szabó Csongor*)

ICS, MKONT-beszámoló
(*Horváth Bálint*)

V. EURACT oktató családorvos-képző kurzus
(*Heim Szilvia*)

Az európai biotechnológia-mesterképzések
fejlesztése (*Bognár Rita*)

Európai érsebész kongresszus – először
Magyarországon
(*Interjú Menyhei Gábor professzorral*)

Kapcsolaterősítés japán egyetemekkel
(*Tomózer Anett, Szabó Gábor*)

A Magyar Nephrológiai Társaság Nagygyűlése
(*Molnár Gergő Attila*)

Két hét mikroszkópia Zürichben
(*Raics Katalin*)

Tanulmányút a Leuven-i egyetemen
(*Damásdi Miklós*)

Legkedvesebb professzoraim
(*Mess Béla*)

In memoriam dr. Görög Dénes
(*Makovitzky József*)

Megjelent könyvek
(*Szerzők: Gerlinger Imre, Bogár Lajos*)

■
Tudományos közlemények

■
Sajtószemle

■
A címlapon és középen Lázár Györgyné fotói,
a hátsó borítón Lantos János fényképei

Dékáni pályamunkák – 2013 – eredmények

Oklevél

Balogh Renáta: A neurokinin-1 receptor szerepe energetikai folyamatokban (Kóréletani és Gerontológiai Intézet). Témavezető: dr. Garami András.

Jüingling Adél: Az endogén PACAP fogfejlődésre gyakorolt hatásainak vizsgálata (Anatómiai Intézet, Fogászati és Szájsebészeti Klinika). Témavezető: dr. Tamás Andrea, dr. Sándor Balázs.

Nagy Gabriella: A túlélés értékelése systemas sclerosisban. (Reumatológiai és Immunológiai Klinika). Témavezető: dr. Kumánovics Gábor, dr. Czifják László.

Németh Anita Katalin: Második generációs designer drogok megjelenése és igazságügyi toxikológiai vizsgálata Baranya megyében (Igazságügyi Orvostani Intézet). Témavezető: dr. Benkő András.

Németh Zoltán: Perioperatív intravénás lidokain kezelés hatása a posztoperatív fájdalomra és a thoracotomiás stresszválaszra. (Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet). Témavezető: dr. Bártai István.

Prenek Lilla: A glukokortikoid indukált apoptózis vizsgálata egér timocita sejteken (Immunológiai és Biotechnológiai Intézet). Témavezető: dr. Boldizsár Ferenc, dr. Berki Tímea.

Takács Tímea: Az őszi oroszlánfog karotinoid-analízise és egyik izolált komponensének in vitro farmakológiai vizsgálata (Farmakognóziás Tanszék). Témavezető: dr. Molnár Péter, dr. Horváth Györgyi.

Tóth Péter: A májgócok kontrasztanyagossal ultrahang vizsgálatának metodikája (Radiológiai Klinika). Témavezető: dr. Járny Ákos.

Vadász Gyöngyvér: Ingergazdag környezet hatása perinatális asphyxiás károsodásban patkányok korai idegrendszeri fejlődésére (Anatómiai Intézet). Témavezető: dr. Kiss Péter, dr. Koppán Miklós.

Varga Andrea Barbara: A PACAP előfordulásának és hatásainak vizsgálata a férfi reproduktív rendszerben (Anatómiai Intézet). Témavezető: dr. Reglődi Dóra, dr. Tamás Andrea, dr. Kiss Péter.

Vátyi Dániel: All-poly tibia a modern total térd arthroplastikában. (Mozgásszervi Sebészeti Intézet, Ortopédiai Klinikai Tanszék). Témavezető: dr. Tunyogi-Csapó Miklós.

I. Szekció: Biokémia, Biofizika, Genetika, Molekuláris biológia, Immunológia, Mikrobiológia

Elnök: dr. Sümege Balázs egyetemi tanár (Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet)

Tagok: dr. Simon Diána (Immunológiai és Biotechnológiai Intézet), dr. Szereday László (Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet), dr. Veres Balázs (Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet)

I. helyezett

Kugyelka Réka: Effect of ZAP-70 deficiency upon the composition of primary and secondary lymphoid organs in mice (Immunológiai és Biotechnológiai Intézet). Témavezető: dr. Boldizsár Ferenc.

II. Szekció: Élettan, Kórleltan, Gyógyszeratan, Laboratóriumi diagnosztika

Elnök: dr. Pethő Gábor egyetemi tanár (Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet).

Tagok: dr. Buzás Péter (Élettani Intézet), dr. Kőszegi Tamás (Laboratóriumi Medicina Intézet), dr. Pétervári Erika (Kórleltani és Gerontológiai Intézet), dr. Farkas Ágnes (Farmakognóziás Tan-szék), dr. Balaskó Márta (Kórleltani és Gerontológiai Intézet).

I. helyezett

Nagy Dániel Ádám: A hipofízis adenilát cikláz aktiváló polipeptid (PACAP38) protektív hatása diabeteses nephropathia patkánymodelljében (Anatómiai Intézet, Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet, II. sz. Belgyógyászati Klinika). Témavezetők: dr. Reglődi Dóra, dr. Helyes Zsuzsanna, dr. Degrell Péter.

II. helyezett

Horváth Ádám: A TRPV1 és TRPA1 ioncsatornák szerepének vizsgálata gyulladáshoz társuló fájdalom egérmódeljeiben. (Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet). Témavezető: dr. Helyes Zsuzsanna, Dezső-Tékus Valéria.

III. helyezett

Hajnal Norbert: Az aszcendáló dopaminerg és noradrenalinerg rendszerek szerepe (Élettani Intézet). Témavezető: dr. Gálósi Rita.

III. Szekció: Morfológia, Patomorfológia, Képpalkotó diagnosztika

Elnök: dr. Csernus Valér egyetemi tanár (Anatómiai Intézet)

Tagok: dr. Ábrahám Hajnalka (Központi Elektronmikroszkópos Laboratórium), dr. Ábrahám István (Élettani Intézet), dr. Kovács Krisztina (Pathológiai Intézet), dr. Nagy András Dávid (Anatómiai Intézet).

I. helyezett

Horváth Katalin Barbara: Merkel-sejtes poliómavírus, mint a Merkel-sejtes carcinoma valószínű kóroka – klinikopathológiai és virológiai vizsgálatainak tapasztalata. (Pathológiai Intézet, ÁNTSZ Dél-Dunántúli Regionális Intézete). Témavezető: dr. Kálmán Endre, dr. Reuter Gábor.

II. helyezett

Pozsgai Melánia: Az őrszemnyirokcsomó-biopszia jelentősége vékony melanoma esetében (Bőr-, Nemikórtani és Onkodermatológiai Klinika). Témavezető: dr. Lengyel Zsuzsanna, dr. Kádár Zsolt.

Kovács László Ákos: A nucleus interstitialis striae terminalis corticotropin releasing factor tartalmának funkcionális morfológiai vizsgálata a depresszió három találat elméletén alapuló egérmódelben (Anatómiai Intézet). Témavezető: dr. Gaszner Balázs.

IV. Szekció: Konzervatív klinikai tudományok

Elnök: dr. Molnár Dénes egyetemi tanár (Gyermekgyógyászati Klinika)

Tagok: dr. Gaszner Balázs (Szívgyógyászati Klinika), dr. Pár Gabriella (I. sz. Belgyógyászati Klinika), dr. Karádi Oszkár (Onkoterápiás Intézet), dr. Szapáry László (Neurológiai Klinika)

I. helyezett

Németh Balázs: ADMA szerepe a kardiovaszkuláris betegségek előrejelzésében (Szívgyógyászati Klinika). Témavezetők: dr. Németh Ádám, dr. Ajtay Zénó.

II. helyezett

Tényi Dalma: Ritka epilepsziás rohamjelenségek (Neurológiai Klinika). Témavezetők: dr. Janszky József, dr. Gyimesi Csilla.

V. Szekció: Operatív klinikai tudományok

Elnök: dr. Dóczi Tamás egyetemi tanár (Idegsebészeti Klinika)
Tagok: dr. Vajda Péter (Gyermekgyógyászati Klinika), dr. Szakály Péter (Sebészeti Klinika), dr. Móricz Ottó (Mozgásszervi Sebészeti Intézet, Traumatológiai és Kézsebészeti Tanszék), dr. Gelencsér Gábor (Fogászati és Szájsebészeti Klinika), dr. Kürthy Mária (Sebészeti Oktató és Kutató Intézet)

I. helyezett

Kaszás Bálint: Új lehetőségek a pancreastumorok diagnosztikájában és sebési terápiájában (Sebészeti Klinika).
 Témavezető: dr. Kelemen Dezső.

II. helyezett

Werling József: Reperfúziós károsodások csökkentésének lehetőségei érműtétek során (Sebészeti Oktató és Kutató Intézet, Érsebészeti Tanszék). Témavezetők: dr. Jancsó Gábor, dr. Sínay László.

III. helyezett

Hayek, George: Effects of anti-VEGF injections on visual acuity reading speed and retinal thickness in wet-AMD patients (Szemészeti Klinika). Témavezető: dr. Biró Zsolt.
Geleta Csilla: Modern orttamponálási lehetőségek vizsgálata kísérleti állatmodellen (Fül-, Orr-, Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinika). Témavezető: dr. Lujber László, dr. Piski Zsolt

Batinkov Bálint: A hyalinporc-sérülések diagnosztikája a klinikai gyakorlatban és kísérletes kutatások során (Mozgásszervi Sebészeti Intézet, Ortopédiai Klinikai Tanszék).
 Témavezető: dr. Váncsodi József, dr. Vermes Csaba.

VI. Szekció: Családorvostan, Szociális medicina, Igazságügyi orvostan

Elnök: dr. Kiss István egyetemi tanár (Orvosi Népegészségügyi Intézet)

Tagok: dr. Varjas Tímea (Orvosi Népegészségügyi Intézet), dr. Szolcsányi Tibor (Magatartástudományi Intézet), dr. Végh Mária (Családorvostani Intézet)

I. helyezett

Budai Anna: A dinamikus random pont sztereogramok jelentősége a kisgyermekkorú látásszűrésben (Élettani Intézet).
 Témavezető: dr. Mikó-Baráth Eszter, dr. Jandó Gábor.

Kiemelt első helyezett

Nagy Dániel Ádám: A hipofízis adenilát cikláz aktiváló polipeptid (PACAP38) protektív hatása diabeteses nephropathia patkánymodelljében (Anatómiai Intézet, Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet, II. sz. Belgyógyászati Klinika).
 Témavezetők: dr. Reglődi Dóra, dr. Helyes Zsuzsanna, dr. Degrell Péter.

Fotó: Verébi Dávid

„Pécsi Ritka Világnap – 2014”

Szeretettel meghívjuk a **RITKA VILÁGNAP 2014.** pécsi rendezvényére 2013. február 22-én, szombaton 9 – 13 óráig a Zsolnay Kulturális Negyedbe.

A program célja, hogy olyan fórumot teremtsen, ahol az érintett érdekcsoportok közösen tudják megvitatni a ritka betegségekkel élők helyzetét, terveit.

Idén a fő témánk: A ritka betegségek speciális ellátási és gondozási szükségletei

Mindezt az „Együtt a minőségi ellátásért!” nemzetközi jelmondat égisze alatt, mellyel a szolidaritás fontosságára kívánjuk felhívni a figyelmet.

Tervezett programjaink:

- Szakmai konferencia. Meghívott előadók: Heather Skirton professzor, az „European Board of Medical Genetics” (EBMG) elnöke; dr. Aknai Tamás a PTE Művészeti Kar, Művészettörténeti és Elméleti Tanszékének professzora.
- Betegszervezetek bemutatkozó standjai

- Játék-Tér
- Kézműveskedés
- Sajtótájékoztató
- Divatbemutató
- Rajzpályázat.

A rendezvény szervezői:

- PTE, Orvosi Genetikai Intézet
- Éltes Mátyás Iskola, Pécs
- Special Pécs
- Fogd a Kezem Alapítvány
- People First csoport
- Pécsi Galéria.

Szeretettel várunk minden érdeklődőt!

Dr. Kövesdi Erzsébet
 Orvosi Genetikai Intézet

„Mindig szabad kezet kaptam”

– interjú Gallyas Ferenc emeritusz professzorral

A róla elnevezett ezüstöző módszereket fél évszázaddal kifejlesztésük után is világszerte használják a szövettani technika rohamos fejlődése ellenére, Gallyas Ferenc pedig a mai napig aktív. A vegyészként indult kutató leginkább azt sajnálja, hogy sok tehetséges tanítványa már nem Magyarországon dolgozik.

A kutatólaboratóriumban találkoztunk, ami jól jelzi, hogy a mai napig aktívan dolgozik. Mi köti le mostanság az idejét?

Jelenleg tudományos tanácsadó vagyok, a nyugdíjba vonulásom óta eltelt közel nyolc esztendőben 14 tudományos közlemény szerzői közt szerepelek. Sokáig foglalkoztam PhD-hallgatókkal is, de mostanság már nem jelentkezőknek, miután a doktoranduszok többsége tudományos diákköri munka után felvételezik a doktori iskolákba, és ottani témavezetőjét választja PhD-témavezetőként, én pedig nem oktatok orvostanhallgatókat.

Győrben született, majd Budapesten az ELTE-re járt vegyész szakra. Hogyan került ezek után Pécsre és épp az akkori orvostudományi egyetemre?

Nem kedveltem különösebben Budapestet, ezért mindenképpen vidéken szerettem volna dolgozni. Akkoriban az ELTE, TTK vegyész szakán „állásbörzét” rendeztek minden évben, ahol a frissen végzetteket mutatták be, és a munkatársakat kereső intézetek által küldött megbízottak ez alapján választhattak. Itt találkoztam a Pécsi Orvostudományi Egyetem – dr. Környey István akadémikus által vezetett – Neurológiai Klinikájának adjunktusával, dr. Jakab Irénnel, aki megkérdezte, hogy lenne-e kedvem náluk dolgozni. Megtetszett nekem, hogy foglalkoznak az idegsejtek elektromos tevékenységével, mivel szakdolgozatomat az üveg elektromos vezetőképességéről írtam, és arra gondoltam, hogy ezt a kérdést az idegsejtek esetében is lehetne vizsgálni. Rövidesen kiderült azonban, hogy e két témakör nagyon távol áll egymástól.

Környey professzor úr első feladata az volt a számomra, hogy derítsem ki, hogyan lehet az idegszövet részét képező, mikroglíanak nevezett sejteket reprodukálható módon megjeleníteni szövetszöveteken. Ezek a sejtek jelentős szerepet játszanak különböző patológiás folyamatokban, ezért fontos volt, hogy láthatóvá tudjuk tenni őket a mikroszkópos vizsgálat számára. Erre a célra korábban empirikusan kifejlesztett ezüstöző módszereket használtak, amelyek mögött nem volt szilárd elméleti alap; ezért csak néha sikerültek, többnyire azonban nem. Munkámat a szövettani ezüstözés elméleti alapjainak tisztázásával kezdtem, és ennek révén aztán sikerült olyan módszereket kidolgoznom, amelyek az agyszövet egyéb összetevőit is megbízható módon mutatják ki szövetszöveteken. Ezen módszerek jó részét világszerte használják ma is, a később kifejlesztett elektronmikroszkópos, illetve immun-hisztológiai módszerek kiegészítőjeként.

Az elmúlt tíz évben az úgynevezett „sötét idegsejtek” képződésével foglalkoztam, ami több mint másfél évszázadig megoldatlan probléma volt. Ezekben a sejtekben egy másodpercek alatt lezajló zsugorodás megy végbe gyakori neurológiai megb-

tegedések esetén. Vizsgálataim szerint ez a zsugorodás olyan körülmények között is végbemegy, amelyekben nem játszódhatnak le enzimatis folyamatok. Ezért ezt a zsugorodást egy gélből-gél fázisátalakulásnak nevezett, fizikai-kémiai folyamatnak tulajdonítottam, ami az idegsejtekben tárolt mechanikai energia hatására megy végbe. Ez egy teljesen más megközelítés, mint a jelenleg elfogadott sejtbiológiai elképzelések. Jelentőségét az is mutatja, hogy sok, igen régi tanulmány szerint növényi sejtekben, vagy mikroorganizmusokban is megfigyelhető ez a jelenség, azaz egy általános sejtbiológiai folyamatról lehet szó. Remélem, hogy fél évszázad múlva már komolyan veszik ezt a felfedezést.

A magyar történelem egyik legvirharosabb korszakában élt, a negyvenes években volt gyerek, az ötvenes években fiatal felnőtt. Milyen volt felnőni ebben a korban?

Akkoriban a szerencse is belejátszott abba, hogy kiből mi lehet; nekem szerencsém volt. Bár a győri bencés gimnáziumban végeztem, minden nehézség nélkül kerülhettem be az egyetemre, mert ez Nagy Imre miniszterelnöksége idejére esett. Velem egy időben került be a nálam idősebb sógorom, akit korábban kétszer nem vettek fel, majd ekkor felvételi nélkül behívták egy olyan ember helyére, aki nem jelent meg – ez az a korszak volt, amikor a korábban politikai okokból elutasított, de jó felvételi eredményt elérő fiatalok bekerülhettek.

1956-ban éppen egyetemista volt, éppen Budapesten. Milyen élményei maradtak meg az októberi forradalomról?

Minden megmozduláson részt vettem október 22-től november elejéig. Amikor úgy tűnt, hogy a forradalom győzött, hazautaztam a szüleimhez Győrbe, mert sem étkeztetés, sem fűtés nem volt a kollégiumban.

Az Önmél valamivel fiatalabb Pintér András professzor mesélte, hogy neki úgy sikerült bekerülnie 1956 után a Pécsi Orvostudományi Egyetemre, hogy annyian disszidáltak az országból, hogy nehézséget okozott az egyetemi helyek feltöltése. Önben megfordult a távozás gondolata?

Nem; annak ellenére sem, hogy három unokatestvérem is emigrált, és előtte engemet és a bátyámat is megkerestek, hogy tartunk velük. Más módon aztán sikerült eljutnom külföldre, hiszen később kétszer egyéves és négyszer pár hónapos tanulmányutat tettem Nyugat-Németországban és az Egyesült Államokban. Mindegyik után haza jöttem, mert nem tudtam (és nem tudom) elképzelni az életemet Magyarország nélkül.

Annak idején kifejezetten nehéz volt kijutni az országból, főleg ha az ember nyugatra indult. Önnek hogyan sikerült?

Első alkalommal meghívással mentem Göttingenbe; nem volt egyszerű, mert a feleségemet és gyermekeimet nem vihettem magammal. Emlékszem, hogy amikor megállt a vonat a hegyes-

halmi állomáson, mind a két oldalon géppisztolyos határőrök sorfala vett körül minket, majd egy csoport fegyveres ment végig a vonaton, és mindent átkutattak. Ugyanez történt visszafelé jövet is. Megengedték azonban, hogy a külföldön megkeresett pénzemet megtartsam. Ez óriási összeget jelentett akkor magyar viszonylatban: egy autót, két szőrfőt és egy vitorlást tudtam venni a kinti keresetemből. A későbbi kinti munkáimból sikerült azután házat építenem, családi összefogással.

Már fiatalon egy jelentős felfedezés fűződött a nevéhez. Milyen volt a munka itt ekkoriban?

Ezen a téren is szerencsés voltam. Környey professzor úr szabad kezét adott a kutatásban, nem kellett olyan dolgokkal foglalkoznom, amelyekhez nem volt kedvem. Utána következő főnököm, dr. Mérei F. Tibor egyetemi tanár barátjának tekintett. Jelenlegi főnököm, Dóczy professzor úr is szabad teret hagyott, és – emeritusként – ma is hagy nekem munkámban.

Sokat foglalkozott PhD-hallgatókkal és tanácsadóként most is fiatal tehetségeket segít a tudományos munkában. Hogyan látja az utánpótlás helyzetét?

Sajnos nem látom jónak a helyzetet: az ígéretes fiatalok zöme külföldre megy dolgozni. Ez nem is lenne baj, ha visszajönnének. Én is sokat voltam kint; a fiam is több évet töltött Japánban és Angliában, de mindketten hazatértünk. A külföldi tapasztalatokra természetesen szükség van. Mostanában viszont sokan közvetlenül a végzés után úgy mennek külföldre, hogy nincs még sem saját családjuk, sem itthoni egzisztenciájuk. Ők sajnos nagy számban kint ragadnak: családot alapítanak, gyermekeik születnek. Sok értékes fiatal veszik el így Magyarország számára.

Gallyas Ferenc 1936-ban született Győrben, Budapesten, az Eötvös Loránd Tudományegyetemen szerzett vegyész oklevelet 1959-ben. Még ugyanebben az évben Pécssett kezdett dolgozni a Pécsi Orvostudományi Egyetem (POTE) Ideg- és Elmeklinikáján, címzetes professzor emeritusként mai napig itt tevékenykedik. 1988-ban egyetemi tanárrá nevezik ki, 1996 és 1999 között a POTE orvosi karának tudományos dékánhelyettese. A nevéhez fűződő Gallyas-módszert mai napig alkalmazzák a szövettani vizsgálatok során, tudományos tevékenységéért 2010-ben Eötvös József koszorúban részesíti a Magyar Tudományos Akadémia.

Lassan 60 éve van a tudományos pályán és most is aktívan kutat. Milyen tervei vannak még?

Addig folytatom a munkát, amíg az Idegsebészeti Klinika kutatólaboratóriumában van valaki, aki „viszi” az én kutatási irányvonalamat. Új dologba már nem akarok belekezdeni. Jelenleg egy tudományos közleményem került elfogadásra és áll megjelenés előtt, kettő további pedig éppen készül. Mindez még körülbelül két évet jelent, akkorra pedig már 80 éves leszek. Ötletadóként esetleg tudnám még folytatni a munkát, de azok, akik benne voltak az én dolgaiban, szinte kivétel nélkül elmentek külföldre. Sajnos a legtehetségesebbek mentek el. Nem mondhatam nekik, hogy ne menjenek, hiszen ha annak idején nincs lehetőségem külföldi munkára, talán kevésbé kedvező karriert futottam volna be. Abban reménykedem, hogy pár év múlva annyira javulnak a körülmények Magyarországon, hogy többen közülük hazatérnek.

Stemler Miklós

Cochleáris implantáción átesett gyermekek illetve családjaik éves találkozója

2013. szeptember 27-29-én a MATÁV orfúi üdülőtelepén került megrendezésre a cochleáris implantáción átesett gyermekek illetve családjaik éves találkozója. A találkozót a MACIE Magyar Cochleár Implantáltak Egyesülete szervezte a pécsi Fül-Orr-Gégészeti Klinika közreműködésével. A 14 vendégházat megtöltötték az immáron kiválóan halló, életvidám gyermekek és boldog szülei. Pénteken este bográcsgulyással kezdődött az éjszaka nyúló program. Másnap reggel a gyermekek és családjaik fölkeresték a közeli vízimalmot, ahol megismerkedtek a kenyérsütés rejtjelmeivel és hosszú sétát tettek a tanösvényen. A délután folyamán az orfúi kézművesek meglátogatása volt a program, itt a gyerekek belekóstolhattak a bőrozés mesterségébe. Este a gyerekek Orfűn maradtak, a szülők pedig a pécsi pezsgőfesztiválon vettek részt.

A hétvége programját a vasárnap délelőtt 10 órakor kezdődő abaligeti barlangtúra tette teljessé. Ez a hétvége kiváló alkalmat adott arra, hogy a pécsi cochleáris implantációs team tagjai találkozzanak az egykori páciensek szüleivel, eszmét cserélhessenek a mindennapok során felmerült problémákról, az implantátumokkal kapcsolatos technikai kérdésekről.

A Fül-Orr-Gégészeti Klinika munkatársai külön köszönetüket fejezik ki a MATÁV illetékeseinek, hogy erre a hétvégére ingyenesen rendelkezésünkre bocsájtották üdülőjüket.

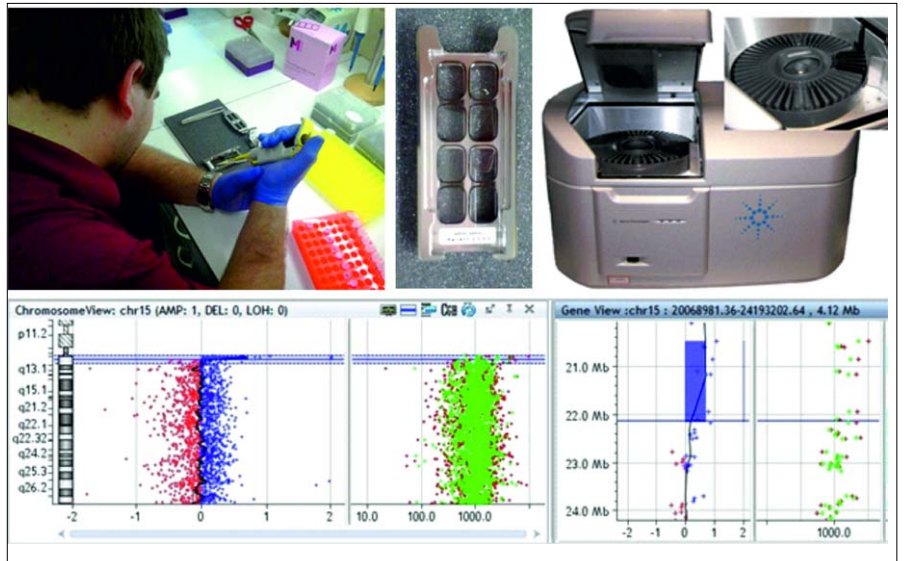
Dr. Németh Adrienne

„Genomiális rendellenességek vizsgálata az array CGH tükrében”

A Pécsi Tudományegyetem, Általános Orvostudományi Kar Orvosi Genetikai Intézetében 2011 szeptemberében az Interdiszciplináris Orvostudományok Doktori Iskola keretein belül kezdtem meg doktori tanulmányaimat. Az első félévben szakmai ismereteket szereztem az intézetben folyó genetikai technikákról illetve gyakorlati tapasztalatot szereztem e módszerek kivitelezésében a kutatás tervezésétől a tudományos folyóiratban való publikálásig. Az elsajátított elméleti és gyakorlati tudásomat a PhD-témám kivitelezésében hasznosíthattam. Kutatásaim során felvetődtek olyan kérdések, melyek arra ösztönöztek, hogy tágítsam módszerttechnikai ismereteimet. Témavezetőm, az Orvosi Genetikai intézet vezetője *dr. Melegh Béla* professzor lehetőséget adott arra, hogy a tudományban jelenleg is újnak számító és élvonalbeli technikákat sajátítsak el, mint az array CGH (array Comparative Genome Hybridization) és NGS (New Generation Sequencing) módszerek és ez által kiterjesszem PhD-témámat. 2013 márciusában **„Genomikai betegségek vizsgálata CGH array és NGS technikákkal”** címmel sikeresen pályáztam és elnyertem az Apáczai Csere János doktoranduszi ösztöndíjat a konvergenciaregiónban. A pályázat keretein belül a genomiális eltérésekkel foglalkozom illetve azok újgenerációs módszerekkel való vizsgálatával. A kutatási tervben megfogalmazott projekt a teljes genomon előforduló eltérések detektálását tűzte ki célul array CGH és NGS módszerekkel olyan betegekben, akik kiegyensúlyozatlan transzlokációval rendelkeznek. A cél olyan genomi kópiaszám-variációk (CNV), deléciók, inszerciók felfedezése volt melyek képesek alátámasztani a klinikai tüneteket.

A PTE, ÁOK Orvosi Genetikai Intézetének klinikai genetikusával karöltve választottuk ki azokat a betegeket, akiket vizsgálni kívántunk. A tervezett vizsgálatot a Pécsi Tudományegyetem Orvosi Genetikai Intézetében illetve a Szentágothai János Kutatóközpontban (Science Building) végezzük array CGH módszer segítségével.

Az array CGH kialakulásának előzményei a 90-es évekig nyúlnak vissza. Akkoriban a genomiális betegségek vizsgálata még gyerekcipőben járt. Ekkor kezdtek felfigyelni a genetikusok a humán genom egészét érintő elváltozásokra, mely hamarosan új és jobb módszerek kialakulását tette lehetővé. A kezdetben alkalmazott (napjainkban is) sávos kromoszómafestést, melynek felbontóképessége több 10 Mb, hamarosan olyan technikák egészítették ki, mint a Fluorescence In Situ Hybridization (FISH) és a Comparative Genome Hybridization (CGH). Felbontóképességük már sokkal nagyobb volt, mint a sávos kromoszómafestésnek, azonban nem hozták meg azt a módszertani áttörést, mely alkalmassá tette volna ezeket a technikákat a nagyméretű genomok Kb-os vagy bázisos eltéréseinek vizsgálatához. Erre egészen az új évezredig kellett várnunk, amikor is a Humán Genom Projekt befejeztével adatbankok és könyvtárak jöt-

tek létre, melyek már tartalmazták a teljes humán genomot. Ezen adatbázisok és könyvtárak létrejötte teremtette meg az array CGH módszertani alapjait. A CGH és a mikrotechnika kombinációjából megszületett az array CGH.

Az array CGH technika lényege, hogy egy tárgylemez méretű üvegfelületre 60 bázispár hosszúságú oligonukleotidokat kötnek ki (próbák) nagyon nagy sűrűségben, melyek reprezentálják a teljes genomot. Attól függően, hogy az adott vizsgálathoz hány mintára, illetve a vizsgálati mintához mekkora felbontásra van szükségünk, különböző próbasűrűségű lemezt/slide-ot használhatunk. Az általunk is használt Agilent platformhoz használt lemezek, a hatvanezres próbasűrűségűtől egészen az egymilliósig terjed. A módszer lényege röviden az, hogy az általunk vizsgálni kívánt beteg véréből nagymennyiségű és tisztaságú DNS-t izolálunk, majd ezeket apró darabokra törjük, restriktációs enzimmal vagy hőfragmentálással. Hasonlóképp a mintához nemben megegyező referencia-DNS-t is fragmentáljuk. A fragmenteket polimeráz láncreakció segítségével felsokszorozzuk, majd a minta és a referencia-DNS-eket különböző fluoreszcens festékekkel megjelöljük (Cy3-referencia, Cy5-minta). A minta és a referencia DNS-párok összekeverése után a mintát felvisszük a lemez felületére ahol a minta és referencia jelölt fragmentjei, hibridizálnak az általuk komplementer próbával. A lemez szkennelése során fluoreszcens festék által emittált fény detektálható és meghatározható, hogy a lemez egy pontján, milyen próba van kikötve, az a próba a genomon hol helyezkedik el pontosan és hogy a hozzá kötődött komplementer minta és referencia fragment, milyen arányban kötődött az adott próbához. A jelintenzitástól függően eldönthető, hogy az adott próba által lefedett szakasz a minta szekvenciájával megegyező, vagy pedig eltérő. Ha megegyező, akkor a minta és referencia jelintenzitásának logaritmus 0, ha eltérő, akkor attól függően, hogy melyik jelintenzitása nagyobb attól függően negatív illetve pozitív irányban tér el. Így képesek vagyunk detektálni a kisméretű genomiális eltéréseket is, melyeket más módszerrel nem lennének képesek.

Vizsgálataink során 18 komplex fejlődési rendellenességben szenvedő beteget és szüleit vizsgáltuk array CGH-el. 18 betegből 6-nál találtunk olyan deléciót, melyet más módszerrel nem tudtunk kimutatni. Azoknak a géneknek a hiánya, amelyek a deletált szakaszba estek, magyarázattal szolgálhatnak a klinikai tünetekre. A jövőbeni terveink között szerepel az array CGH szélesebb körű alkalmazása mind a kutatásban, mind pedig a diagnosztikában, mely így elősegítheti a genomikai betegségek hátterében húzódó okok pontosabb megismerését.

A kutatás a TÁMOP-4.2.4.A/2-11/1-2012-0001 azonosító számú Nemzeti Kiválóság Program – Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése konvergencia program – című kiemelt projekt által nyújtott személyi támogatással valósult meg. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Duga Balázs

Orvosi Genetikai Intézet

A 2013-as év gyógynövénye: a máriatövis

A máj- és epebetegségek kezelésére használt máriatövis [*Silybum marianum* (L.) Gaertn.] a mediterrán térségben honos, a fészkesek (Asteraceae) családjába tartozó, akár 150 cm magasra is megnövő lágyszárú növény. A levelek tövises szélűek, márványozottak. A fészekvirágzat 6-8 cm átmérőjű, a külső fészkepikkelyek erős tövisben végződnek, a virágok bíborlilák (1. kép). A kaszattermések terjedését repítőkészülék segíti (2. kép). A drogot a bóbítatól megfosztott termés képezi, mely hivatalos a VIII. Magyar Gyógyszerkönyvben.

Fő hatóanyaga a maghéjban koncentrálódó szilimarin, mely hasonló szerkezetű flavonolignánok (szilibinin, szilikrisztin stb.) keveréke. A magok tartalmaznak még betaint és esszenciális zsírsavakat (Evans 2000).

A máriatövis flavonolignánjainak hatása elsősorban a májszövet sejt- és enzimszintű regenerációs folyamatainak serkentése (Kshirsagar et al. 2009), valamint elősegítik a mérgeanyagok kiürülését is (Pradhan és Girish 2006). A szilimarin a terápiában akut és krónikus károsodások kivédésére, illetve a már kialakult ártalmak mérséklésére is hatásosan alkalmazható (Ligeret et al. 2008). Gyilkos galóca (*Amanita phalloides*) mérgezés esetén, a szilimarint 48 órán belül alkalmazva csökkenthető a májkárosodás. Állatkísérletekben az előzetesen adagolt szilimarin kivédte különböző májtoxinok és hepatotoxikus gyógyszerek mérgező hatását, illetve a már kialakult mérgezés hatásos ellenszere volt (Dvořák et al. 2003). Randomizált, placebo-kontrollos vizsgálatok igazolták, hogy az alkoholizmus következtében kialakult májkárosodás esetén a szilimarin a placebohoz viszonyítva szignifikánsan javította a túlélési arányt, vagy csökkentette a májfunkció romlását jelző enzimek koncentrációját (Ferenci et al. 1989, Saller et al. 2008). A flavonolignánok antioxidánskapacitása is jelentős (Toklu et al. 2008, Raza et al. 2011); gyulladáscsökkentő hatásuknak pedig a krónikus hepatitisz mérséklésében van szerepe (Gupta et al. 1999, Morishima et al. 2010, Aghazadeh et al. 2011).

A hazánkban forgalmazott gyógyszerkészítmények többsége a máriatövis termésének kivonatát vagy a tisztított flavonolignánfrakciót tartalmazza (pl. Legalon kapszula és tableta, Silegon draszté).

Felhasznált irodalom

- Aghazadeh S. et al. (2011) *Exp. Toxicol. Pathol.* 63: 569-574.
 Dvořák Z. et al. (2003) *Toxicology Letters* 137: 201-212.
 Evans W. C. (2000) *Trease and Evans Pharmacognosy*. Saunders, London-New York
 Ferenci P. et al. (1989) *J. Hepatol.* 9: 105-113.
 Gupta O. P. et al. (1999) *Phytomed.* 7: 21-24.
 Kshirsagar A. et al. (2009) *Pharmacognosy Rev.* 3: 116-124.
 Ligeret H. et al. (2008) *J Ethnopharmacol.* 115: 507-514.
 Morishima C. et al. (2010) *Gastroenterol.* 138: 671-681.
 Pradhan S. C., Girish C. (2006) *Indian J. Med. Res.* 124: 491-504.
 Raza S. S. et al. (2011) *J Neurol. Sci.* 309: 45-54.
 Saller R. et al. (2008) *Forsch. Komplementärmed.* 15: 9-20.
 Toklu H. Z. et al. (2008) *J. Surg. Res.* 145: 214-222.

Dr. Farkas Ágnes

Új irányok a rezidensképzésben

Az általános orvosképzés tudásorientáltsága, a képzés szakmai részletgazdagsága példa nélküli, egészen más struktúrájú, mint bármilyen másik szakképzés. Kijelenthetem, hogy a mai magyar orvoskarokon dolgozó oktatók mindegyike szigorúan, határozottan és eltökélten törekszik rá, hogy önállóan gondolkodni és dönteni tudó, felelős fiatal orvosokat képezzen. A hat év képzési idő egyedülálló a magyar felsőoktatásban. Mégis, ez a hat év – én úgy látom – kissé még így is szűkre szabott.

Méltán gondolhatja bárki, ha csak az időtartamot nézi, hogy ennyi idő alatt az egyeteméről kikerülő fiatal általános orvos a szorosan nem a szakmába vágó egyéb általános ismeretekkel is rendelkezik. A hat évbe azonban – szintén egyedülálló módon – egyéb egyetemi, főiskolai képzésekkel ellentétben, a szorosan vett szakmai ismereteken kívül nem fértek be sem általános közgazdaságtani, sem az általános jogi ismeretek – az igazságügyi orvostan határterületeit kivéve.

Valószínűleg ezen a hiányon kívánt enyhíteni a 22/2012. EMMI rendelet (hatálybalépés: 2012. 09. 16.), mely a fentebb említett ismeretek elsajátítását a posztgraduális képzésbe helyezi. A rendelet első paragrafusának c pontja a korábbi rezidensképzésben szereplő egy hét törzsképzési tanfolyam helyett, egyhónapos tanfolyamon központilag meghatározott tematikával az alábbi ismeretek elsajátítását írja elő: egészségügyi menedzsment, ebben: gazdasági, etikai, jogi, vezetési és a csapatmunkát elősegítő ismeretek, orvosi kommunikáció, pályaszocializáció, stresszkezelés, akut és krónikus fájdalomcsillapítás, palliatív ellátás.

Idén először került megrendezésre a Szak- és Továbbképző Központ és az ETK Egészség-gazdaságtani, Egészségpolitikai és Egészségügyi Menedzsment Tanszék szervezésében az egy-

hónapos törzsképzési tanfolyam. Minden tekintetben kimerítő előadásorozatot hallgathattunk végig, és neves oktató professzorok, jogi és közgazdasági szakteknintélyek avattak be bennünket szakterületük részleteibe. Azzal, hogy újra hallgatók lehetünk kicsit, visszaülhettünk az „iskolapadba”, és olyan „mini évfolyam-találkozót” is rendeztek nekünk a szervezők, amely mind szakmai, mind magánéleti fesztelen beszélgetésekre is teret adott. Ezúton is üzenem tehát a soron következő rezidenseknek, hogy bár nehéz a diplomaosztó utáni elválás, de van egy kicsiny visszaút is, régi barátok közt játszva tanulni.

A teljesség igénye nélkül szeretnék köszönetet mondani oktatóinknak, szervezőinknek és az akkor jelenlévő rezidenstársaimnak az egy hónap intenzív egymásra figyelésért, oktatásért és tanulásért egyaránt. Köszönet (az előadások sorrendjében) dr. Boncz Imre professzor, Zemplényi Antal, dr. Barcsi Tamás, dr. Traiber-Harth Ibolya, dr. Ágoston István, dr. Hajnal András, dr. Csikós Ágnes, dr. Endrei Dóra, dr. Decsi Tamás professzor, Káplár Mátyás, dr. Birkás Béla, dr. Komlói Sándor professzor, dr. Füzesi Zsuzsanna professzor asszony, dr. Tigyí Zoltánné, dr. Gocsál Ákos, dr. Máté Orsolya, dr. Botz Lajos professzor, dr. Fekete Sándor professzor, dr. Tompos Katalin, dr. Könczöl Franciska, dr. Komoly Sámuel professzor, dr. Tóth Gábor, dr. Lócsey Zoltán, dr. Varga Zsuzsanna, dr. Miseta Attila professzor, dr. Ertl Tibor professzor, dr. Radványi Ildikó, dr. Mórícz Péter, dr. Papp András, dr. Forrai-Werling Márta, és Jankó Sándorné Kardos Judit részére munkájukért, és mert idejükből tudásukból mi is részesülhettünk.

Dr. Szabó Zsuzsanna
másodéves házi orvos rezidens
évfolyamfelelős

A családorvosképzés 20 éves jubileuma és a XII. Házi orvos Napok

2013. október 10-12. között rendezték meg Pécsen az egyetemünkön működő családorvosképzés 20 éves jubileumát köszöntő ünnepséget és a XII. Házi orvos Napokat. Az ünnepi ülést dr. Balogh Sándor, a PTE, ÁOK Családorvosi Intézetének igazgatója, az Országos Alapellátási Intézet főigazgatója nyitotta meg és köszöntötte a kongresszus résztvevőit. Külön üdvözölte a megjelentek között dr. Kovács Józsefet, az Országgyűlés Egészségügyi Bizottságának elnökét, dr. Páva Hannát, az EMMI helyettes államtitkárát, dr. Beneda Attilát, az EMMI kabinetfőnökét, dr. Jávor Andrást, a Közszolgálati Kamara elnökét, dr. Komlói László Imrét, a PTE rektorhelyettesét, dr. Miseta Attilát, az orvoskar dékánját és dr. Ertl Tibor ill. dr. Czopf László dékánhelyetteseket, dr. Hajnal Ferencet, a SZTE dékánhelyettesét, az UEMO elnökét, dr. Kalabay Lászlót és dr. Rurik Imrét, a SE, illetve a DE OEC családorvosi tanszékének ve-

zetőit, dr. Ilyés Istvánt, a debreceni egyetem professzor emeritusát, dr. Nagy Lajost, a pécsi egyetem családorvosi intézetének korábbi igazgatóját, valamint dr. Bányai Eleket, aki Pécs város egészségügyi vezetését képviselte.

Az ünnepi köszöntők sorában elsőként dr. Komlói László Imre üdvözölte a résztvevőket a maga és dr. Bódis József, a pécsi egyetem rektora nevében is. Gratulált a jubileumi konferenciához és szavaiban méltatta azt a társadalmilag is nagy jelentőségű tény, hogy 20 éve képeznek családorvosokat Pécsen. Kitért arra, hogy dr. Nagy Lajos az általa irányított tanszék, majd intézet élén úttörő munkát végzett. A rezidensképzés is ennek nyomán erősödött meg, s szolgált mintául a szakképzési rendszernek. Dr. Miseta Attila köszöntőjében sikeresnek ítélte az itt folyó munkát, majd dr. Kovács József következett, aki elmondta, hogy országunk jelenlegi egészségügyi vezetése kiemelkedő feladatnak tartja az alapellátás megerősítését. Ezt követően dr. Páva Hanna gratulált az ünneplő tanszéknek, különös tekintettel arra, hogy a közelmúltban befogadta a hospice-palliatív ellátás területén munkálkodó szakértői gárdát. Dr. Beneda Attila házi orvos kollégaként is köszöntötte az egybegyűlteket, tolmácsolva Szócska Miklós államtitkár jókívánásait is. Röviden utalt e kormányzatnak az alapellátás helyzetén javító intézkedéseire. Dr. Jávor András hozzászólásában utalt a rendszerváltás idejére, amikor az egészségügyi reformjának részeként alapították meg az orvosi egyetemek családorvosi tanszékeit, amelyekben azóta is nívós képzés folyik. Dr. Nagy Lajos, mint a húszéves jubileumát ünneplő pécsi családorvosképzés kialakítója, s a kezdetektől vezetője ugyancsak köszöntötte a résztvevőket, majd fölkérésére dr. Bányai Elek adott rövid áttekintést a megye, s Pécs városa egészségügyi helyzetéről.

A köszöntőket követően az ünnepi ülés dr. Ertl Tibor előadásával folytatódott „A családorvosi szakképzés helye a Pécsi Tudományegyetemen” címmel. Majd dr. Nagy Lajos „A családorvostan húsz éve a pécsi egyetemen” című előadása következett, melyben megemlékezett a kezdetekről és összegezte az elmúlt húsz év sokrétű munkáját, méltatva az 1993 és 2013 közt eltelt időszak eredményeit (felkészült szakorvosok, továbbképzett házi orvosok, hatékonyabb orvosképzés, Hospice-Palliatív Tanszék, színvonalas kutatási programok, CSAKOSZ, hazai és külföldi kapcsolatok, partner intézetek, munkatársak), majd utalt a jövő feladataira, s végül kifejezte köszönetét az ÁOK dékáni vezetésének, a Szak- és Továbbképző Központnak, az akkreditált képzőhelyeknek, a partner intézeteknek és a munkatársaknak.

Ezt követően további, a családorvoslás helyzetét és oktatását érintő előadásokkal folytatódott a program:

Dr. Hajnal Ferenc: *Családorvoslás Európában – UEMO* című előadásában a családorvoslás nemzetközi helyzetéről és kapcsolatairól beszélt.

Dr. Balogh Sándor *A családorvos képzés jelene és jövője* címmel tartotta meg előadását. A történeti áttekintés mellett az alapellátás jelenlegi helyzetéről, problémáiról beszélt. Végül a jövőt illetően a finanszírozás, a praxisváltás, a praxisközösségek, a képzés és a minőség kérdéseit érintette.

Dr. Végh Mária *Graduális képzés 2013* című előadásában a PTE, ÁOK Családorvosi Intézetének képzéseit tekintette át.

Dr. Rinfel József a házi orvosi szakképesítés megszerzésének programját ismertette *Családorvos rezidens/központi gyakornok képzés* című előadásában.

Dr. Csikós Ágnes a *Hospice-Palliatív Tanszék, kialakulása és tervei* című előadását az előzmények fölledése után bemutatta a 2012 júniusában, a Családorvosi Intézetben létrehozott Hospice-

Palliatív Tanszék, melynek célja a hospice-palliatív szemléletnek és gyakorlatnak a további fejlesztése és megvalósítása, regionális, országos és nemzetközi szinten. Mindezt az oktatás, a betegellátás, a kutatás és a szakmapolitika területein keresztül kívánja megvalósítani.

Dr. Lukács Miklós *A klinikai palliatív mobil team kezdetei* című előadásában egy új kezdeményezést mutatott be. A speciálisan, interdiszciplinárisan kiképzett csoport konkrét feladata a segítségnyújtás a terminális állapotú, elsősorban daganatos betegek és családtagjaik számára; valamint a kórház szakembereinek konzultatív támogatás.

A konferencia második napján kerekasztal megbeszélésekkel indult a program. Résztvevői dr. Princz János: *Minőségirányítás az alapellátásban*, Rendes Péter: *Az internet szerepe a házi orvosi munkában; saját honlap fejlesztés*, dr. Heim Szilvia *Tudományos munka, kutatás a családorvosi praxisban*, dr. Kürthy Dániel *Külföldi munkavégzés* címmel tartottak vitaindító előadásokat.

A program dr. Ilyés István *Az egyetemi családorvosi intézetek létrejöttének jelentősége, az elmúlt húsz év változásai* című előadásával folytatódott. Ezt követően dr. Bányai Elek *A Pécsi Orvostudományi Egyetem Családorvosi Intézetének megalakulásához vezető út 1993-ig* címmel, majd dr. Bíró Ferenc *Miként láttam a PTE Családorvosi Intézetének megalakulását akkori parlamenti képviselőként* előadásával zárult a délelőtti program.

Az ebédet követően dr. Komáromi Zoltán *Az egészségügyi alapellátás – lakosságközeli ellátás lehetséges reformja* című előadása indította a délutáni programot, amit szakmai továbbképző előadások követtek.

A konferencián a szakmai blokkokban elhangzó előadások: Dr. Salamon Csaba: *Diabétesz kezelése a házi orvosi gyakorlat-*

ban; dr. Vincze Áron: *Irritabilis bél szindróma a háziiorvosi gyakorlatban*; dr. Rónai Zoltán: *Cetirizin újra töltve*; dr. Lujber László: *Szédüléssel járó kórképek a háziiorvosi gyakorlatban*; dr. Gálfi Csaba: *A perkután NSAID terápia előnyei – a Keplat® tapasztalásának tapasztalatai*; dr. Habon Tamás: *Terápiás lépésváltás a véralvadástól a véralvadásgátlásban*; dr. Cziráki Attila: *Az autonóm idegrendszer és a 2-es típusú diabetes mellitus*; dr. Sárszegi Zsolt: *A néma iszkémiától az infarktuszig*.

A Háziorvos Napok keretei között került sor a *Csöppnyi Önbizalom* nevű program díjkiosztójára. 2012-ben indult ez az országos, inkontinencia elleni betegedukációs megmozdulás, amelyet többek között az OALI, a MÁOTE is támogat. Azokat a háziorvosokat díjazták ezúttal, akiknek a praxisából a páciensek a legnagyobb arányban vettek részt a programban.

A konferencia harmadik napján a háziorvoslással kapcsolatos aktuális kérdések megbeszélése volt soron. A fórumot dr. Füredi Gyula, az Országos Alapellátási Intézet (OALI) főigazgató-helyettese vezette. A megbeszélés alapját képezte két előadás: dr. Mitták Tünde: *A halottvizsgálatról és a halottakkal kapcsolatos eljárásról (háziiorvosi szemszögből)* és dr. Füredi Gyula: *Aktualitások, változások a háziorvoslásban* című előadásai. Az érdeklődők az előadóktól, továbbá dr. Grósz Andrásától, az OALI jogi osztályvezetőjétől kaptak választ kérdéseikre.

A XII. Háziorvos Napok rendezvény dr. Füredi Gyula zárószavával ért véget.

Dr. Heim Szilvia, dr. Buzás László, dr. Balogh Sándor

Önkéntesnek lenni jó...

...derült ki a Norvég Civil Támogatási Alap pályázatán, melyet a Pécs-Baranyai Hospice Alapítvány nyertes „HOSPICE ÖNKÉNTES KÉPZÉSI PROGRAM”-ján, melyet 2013. no-

vember 23-án indított el. Az előadásokba való aktív bekapcsolódás visszaigazololta, hogy a több mint 50 jelentkező közül – személyes meghallgatás alapján – kiválasztott 20 leendő önkéntes, komoly elszántsággal végezné úgy a betegágyak melletti, mint az alapítványi munka segítségét. Váratlan volt, hogy többen mindkét feladatkörbe is szívesen bekapcsolódnának.

Már a bemutatkozáskor kialakult egy olyan összhang a résztvevők között, mely elmosta a generációk közötti távolságot. Egyetemista fiatal, középkorú és szépkorú egyaránt nyitott volt a másik véleményére, mondanivalójára. Az előadók témáit is feszülten figyelték. Ennek kapcsán természetes volt, hogy még a szünetekben is kérdésekkel oltották tudásszomjukat egy olyan téma minél mélyebb elsajátítása kapcsán, mint a végstádiumban lévő betegek otthoni ápolása. Nyilván nem az ápolók, gondozók által ellátott feladatok átadásáról szólt ez a nap. Olyan mentálhigiénés és gyakorlati praktikákat sajtóítottak el, mint a lelki támogatás, a fekvőbeteg hajmosása, egyéb kényelmi kívánalmainak biztonságos teljesítése. Ezek olyan emberi segítségnyújtások, melyet bárhol, bármikor hatékonyan alkalmazhatunk, akár szeretteink, akár ellátottjaink körében. Olyan praktikák, melyeket eddig otthon csak néhányuknak volt módjuk ellesni.

A szervezők már az érkezéskor frissítőkkel várták a megjelenőket. Délre pedig finom szendvicseket készítettek, külön gondoltak a vegetáriánusokra is.

A délutáni program szintén sűrű volt és maximális odafigyelést igényelt. Itt már az interaktív előadások domináltak, amit hallgatóink nagyon élveztek. Kivételesen mindenki megnyílt. Főként a dr. Csikós Ágnes adjunktus, PTE, ÁOK, CSOI, Hospice-Palliatív Tanszék mb. tanszékvezetője, s egyben a Pécs-Baranyai Hospice Alapítvány elnöke által hozott és mindenkinek kiosztott, ún. „Ki-

váságkártya” használatával. Az erre a célra készült paklikban szereplő, kívánságzavakkal ellátott lapokból mindenki kiválaszthatta, hogy élete utolsó pillanatában számára mi lenne a 10 legfontosabb, amit szeretne, ha megvalósíthatna. Szinte mindenki a megbocsátás, a búcsú lapját helyezte az első közé. Sokan a humor megőrzését is a prioritások közé emelték. Számomra elgondolkasztó volt, amikor egyik hallgatónk azt mondta: olyan egyszerűnek tűnt a 32-ből azt a 10 kártyalapot kiválasztani, de amikor ezeket hangosan fel is kellett sorolni?! Kimondva, szembesülni a gondolataimmal, akkor megrémültem...

Az egésznapot betöltő képzés természetesen a sok új információ miatt egyben fárasztó is volt. Ez azonban sem a jelöltek, sem az előadókon ott és akkor nem érződött. Többen jeleztek, hogy este, otthon már csak lazítani tudtak, tudtunk.

A PTE-ről több egyetemi hallgató mellett, dolgozók is jelentkeztek önkéntesnek. Az oktatók is a Pécsi Tudományegyetem kötelékéből érkeztek: dr. Csikós Ágnes mellett Lukács Miklós, Menyhért Mónika az új Palliatív Team és a Pécs-Baranyai Hospice Alapítvány szakemberei, illetve Busa Csilla szociológus munkatárs tartott előadást.

Volt, aki már felkészülve, komoly felszereléssel érkezett. Így Sziráki Mártomnak ezúton is köszönjük a mellékelt fotót.

Helschtáb Klára

Unforgettable memories in Japan

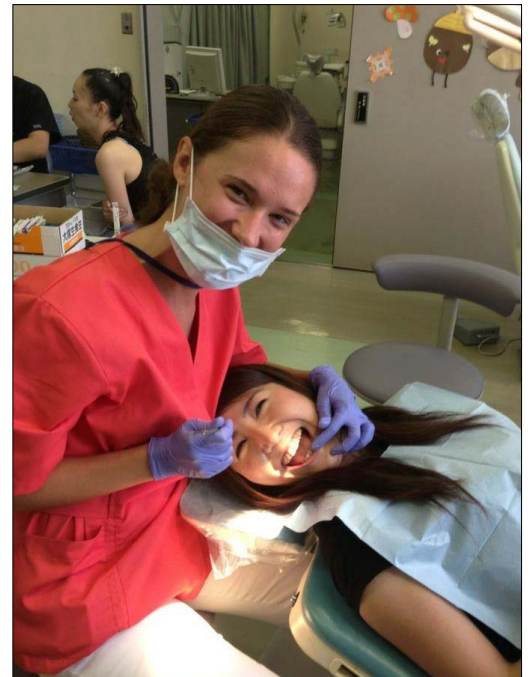
The Medical School of University of Pécs has broad spectra of international relations with different universities in many different countries. In 2008, a very successful exchange program has been launched between our university and the Saitama Medical University (SMU), Japan. Since then, this program has been offering every year great opportunities not only for students but doctors on both sides to extend their knowledge and experience something very special and unforgettable.

orthodontic division.

I still remember that before going to Japan, I felt like going to overseas, going to another country and live there for a while, was going to be a big jump in my life. But after having been there I am very glad that I made it. And now when I am already back to Hungary I just cannot believe that it has been gone.

Living in Japan, gaining a lot of new knowledge, experiencing the differences between Japanese and Hungarian culture and health

This year, the year of 2013, I had the golden opportunity to go to Japan and spend 3 months at the Saitama Medical University as an exchange doctor. My situation was very special, as I am a dentist and I am doing my specialization in orthodontics. As SMU has only department for oral surgery, I had a chance to visit another Private University (Meikai University) as well, where they have

care system, meeting so many new people, making new friendships, trying so many new different types of food - which were sometimes very challenging, or travelling to places I have dreamed of, only read or seen in pictures... these were just some of the amazing experiences what I have had as an exchange.

This 3 months was phenomenal, there are no words which

could ever describe the time I had in Japan.

This exchange program gave me this valuable, unforgettable opportunity to experience all these things. Therefore, I would like to express my special thanks to Mrs. Anett Tomózer and Prof. Gábor Menyhei from the International Relations Committee and Dr. Ákos Nagy, Head of Dentistry, Department of Oral and Maxillofacial Surgery for supporting and helping my scholarship. I am very grateful to Prof. Matsumoto, Ms. Masako Saito and Mr. Chad Godfrey for all their help and warm hospitality. I would like to thank to Prof. Yoda and Prof. Naoto Suda for giving me the opportunity to work with them and learn from them. I do appreciate all of their outstanding efforts to teach me so many new things and make me feel like home in a foreign country.

This period definitely changed my life and the way I think now. So, I came back to Hungary with a wealth of understanding of what it is to live in different culture where people think differently and share different priorities. I have learned a lot from the people in Japan and I shall always cherish this.

I hope that all the other future exchange doctors and students will have such amazing experiences like the ones I have had there and enjoy their time as much as I did.

I feel truly blessed to have the opportunity to spend 3 months in Japan and I will always remember for all the people who made my stay so special for me.

Dr. Frank Dorottya

Beszámoló Kárpátalján végzett ajak- és szápadhasadék műtétekről (2005-2013)

A Pécsi Tudományegyetem orvoskara, az Ukrán Területi Egészségügyi Főhatóság és egy amerikai alapítvány – SARA – Alapítvány (Sharing America's Resources Abroad) között 2005-ben együttműködési szerződés jött létre. A kezdeményezés a SARA Alapítvány létrehozója a beregszászi születésű Stephen Szilágyi (USA, Ohio) Tiszteletestől indult el. Az együttműködés hátterét Bellyei Árpád professzor és az amerikai alapítvány kapcsolata teremtette meg (scoliosisos gyermekek műtéti kezelése).

A megállapodás létrejötte után 2005 júniusában 3 fős munkácsi orvosdelegáció járt Pécsen a Gyermekklinika Sebészeti Osztályán. Itt 4 napon keresztül tanulmányozták az ajak- és szápadhasadékkal született gyermekek komplex ellátását. A vendégek számos műtétben asszisztáltak és az archasadékok munkacsoportban történő kezeléséről szereztek tapasztalatokat. Ezt követően 2005 szeptemberében folytatódott az együttműködés. A cél az volt, hogy az ottani (kárpátaljai) körülmények között teremdjék meg a feltételek a műtétek végzéséhez. Az ehhez szükséges műszereket és varróanyagokat részben az amerikai alapítvány, részben az ebben a munkában résztvevők, továbbá magánszemélyek adományaiból szereztük be. Az azóta eltelt 9 évben a jelen sorok írója és Kiss Ákos Levente miskolci gyermeksebész főorvos általában együtt utazott a Munkácsi Gyermekkorházba. Ez idáig már kb. 80 műtétet végeztünk, az ottani gyermeksebészek részvételével. Amint az természetes ilyen esetekben, nem ment teljesen zökkenőmentesen a betegek előkészítése, a műtétek szervezése sem. Számos beteg műtétjére nem kerülhetett sor, elsősorban aneszteziológiai okok miatt. Több esetben jelentősen idősebb gyermekekben végeztük az ajak, illetve a szápad zárását, mint ez itthon megszokott. Az aneszteziológiai és intenzív háttér végül megoldódott. A visszajelzések alapján a hasadékkal operált gyermekek lényegében szövődménymentesen gyógyultak.

Idén bővült a résztvevő sebészek száma. A Pécsi Hasadék Munkacsoportnak 1999 óta van kapcsolata a Philadelphiai Gyermekkorház Hasadék Centrumával. A centrum egyik jelenlegi vezetője, Dr. Oksana Jackson plasztikai sebész – részben ukrán származása miatt is – csatlakozott a programhoz. Október 14-én részt vett a Pécsi Hasadék Munkacsoport ülésén,

majd október 15-18-a között Munkácsra utaztunk, ahol ezúttal 11 gyermek műtétjére kerülhetett sor. Október 21-22-én Pécsen további 7 műtétet végeztünk, köztük kétoldali hasadékok nehéz, szekunder műtétei is szerepeltek.

Végző célként a Munkácsi Gyermekkorházban a Hasadék Munkacsoport felállítása szerepel, a kárpátaljai terület ellátására. Ehhez a szándék megvan, azonban feltehetőleg még hosszú út vezet a munkacsoport tevékenységének beindulásáig.

Dr. Vástyán Attila

Gyermekklinika, Sebészeti Osztály

Őszi természetjárás

Az ÁOK, Testnevelés- és Mozgásközpont kollektívája a karon dolgozó munkatársak igényeit figyelembe véve 2013. őszi időszakára változatos családi és szabadidős sportprogramot hirdetett. Ennek elsődleges célja az volt, hogy a karon rendszeresen működő tudományos, kulturális és egyéb rendezvények mellett a sport- és szabadidős programokkal is hozzájárulunk az ÁOK szélesebb rétegeit érintő közösségformáláshoz. Az is fontos szempont volt, hogy az egészséges életmód egyik alapeleméhez a mozgáshoz biztosítsunk lehetőségeket. Dr. Kiss István professzor javaslatára az Orvosi Népegészségügyi Intézet táplálkozási és ökológiai tanácsadóval csatlakozott a rendezvényeinkhez.

A november 16-i őszi dolgozói és családi természetjáró túra vált az egyik legvonzóbbá a meghirdetett programok közül. A tervezett útvonal Tettye – Dömörkapu – Kistrét – Kantavár – Rábay-fa – Fehérkúti kulcsosház – Melegmányi-völgy – Mésztufa lépcsők – Tripammer-fa – Árpádtető volt. Az előzetes regisztráción 53 fő iratkozott fel a résztvevők listájára, ebből a találkozás helyszínén 47 lelkes természetbarát jelent meg 15 intézet vagy klinika képviselőjében. A szervezőkkel együtt 51 fő töltötte együtt a szabadidejét.

Az előző napok időjárása a szép kiránduló idő szempontjából nem kecsegtetett túl sok reménnyel. Szerencsére a szombaton tíz órára meghirdetett találkozón ragyogó napsütés fogadta a várakozásokkal teli érdeklődőket. A rövid programtájékoztató és ismerkedés után Farkas György testnevelő tanár vezetésével kezdetét vette a 12 km hosszú menetelés. A friss, tiszta erdei levegő, a fák közé szűrődő napfény is hozzájárult a séta közben gyakran felhangzó kacagásokkal tarkított jókedvhez. Az útvonaltervben ismertetett célállomásokon rövid pihenőket tartottunk. 12 óra 15 perckor értünk a Fehérkúti kulcsosházhoz, ahol a szervezők jóízű pincepörkölttel, forralt borral és meleg teával várták a fizikai terhelés következtében megéhezett turistákat. A bőséges ebéd után egy Sport TOTO kitöltésével a szellemi képességeket is próbára tettük. A csapatmunkában végzett feladatmegoldásban *Böröcz Krisztina* (Dékáni Hivatal) és társai érték el a legjobb

eredményt. Az első három helyezett csapat az EWIGE márkabolt (Pécs, Rákóczi út 10.) vásárlási utalványát kapta. Díjban részesült a legidősebb túrázó (*dr.Porpáczy Zoltán* Igazságügyi Orvostani Intézet) és a legfiatalabb résztvevő (*Wagner Márton* hat éves, az Orvosi Népegészségügyi Intézet utánpótlása), akik szintén a támogató ajándékát vehették át.

Az ebéd elfogyasztása után a Családi Orvostani Intézet képviselőjében *Wolher Veronika* és *Vági Zsolt* a testzsírmérés és kiértékelés mellett táplálkozási és ökológiai tanácsadóval igyekezett az érdeklődők ismereteit bővíteni. Az egészséges táplálkozás támogatása miatt illetve a teljesítménytúra elismeréseként mindenki alma- és banán-díjban részesült.

A másfél órás kikapcsolódás után változatos, nehéz terepen folytattuk utunkat. A Melegmányi völgybe vezető ösvényeken értünk a Mésztufa lépcsőkhöz, ahol szomorúan vettük tudomásul, hogy a remélt vízesés helyett csordogáló patak ereszkedett a völgy mélyébe. Jelentős hegymenettel is leküzdve értünk a Tripammer fát övező térségbe, ahol utolsó pihenőnk közben *Rodler Miklós* (Pathológia) gondoskodott a túrát lezáró csoportképről.

A befejező szakaszra kettévált a csapat. Egyik részük a Hősök terét célozta meg, a másik csoport az Árpádtetőt tekintette célállomásnak, ahová 15 óra 40 perckor érkezett meg a gyermekekből és felnőttekből álló kiránduló csapat.

A túra alatt egyértelművé vált, hogy további hasonló jellegű rendezvényekre tartanak igényt az Általános Orvostudományi Kar természetbarát dolgozói. A Mozgásközpont határozott szándéka, hogy minden félévben folytatja a sport- és szabadidős programok szervezését, melybe minden alkalommal a természetjárás is szerepelni fog.

Ezúton szeretném megköszönni, hogy a Baranya Megyei Természetbarát Szövetség rendkívül kedvező feltételekkel biztosította számunkra a kulcsosházat, és köszönet jár az EWIGE márkaboltnak, hogy támogatta rendezvényünket.

Téczy Tamás

Testnevelés- és Mozgásközpont vezető

Fotó: Rodler Miklós

Kórházi Gyógyszerészek XIX. Kongresszusa

Tapolca, 2013. október 18-20.

A Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság Kórházi Gyógyszerészeti Szervezete 2013. október 18-20. között Tapolcán tartotta jubileumi kongresszusát, amely a tudományos program mellett lehetőséget biztosított a Kórházi Gyógyszerészeti Szervezet negyven éve történt alapításának megünneplésére, illetve eddigi eredményeinek rövid áttekintésére is.

A háromnapos rendezvényen a kongresszus előtti szimpózium hat előadásával együtt 39 előadás hangzott el, valamint 13 posztert mutattak be, ezek mellett a hagyományokat ápolva két szakmapolitikai fórum és egy ifjúsági workshop is megrendezésre került. A regisztrált résztvevők száma 327 volt. A kongresszus sikeres lebonyolítását 26 cég támogatta, és a tudományos programot 14 cég szakkiállításával egészítette ki, még hasznosabbá és színesebbé téve a rendezvényt.

A szervezéssel – immár tizedik alkalommal – megbízott ClubService Kft. biztosította a szakmai programok megfelelő technikai háttérét illetve a kongresszus színvonalas és gördülékeny lebonyolítását.

Prekongresszusi szimpózium

A kongresszus hivatalos megnyitóját megelőzően továbbképző jellegű szimpóziumot tartottunk „Táplálás otthon” címmel, melynek keretében hat előadás hangzott el a téma kiemelkedő hazai szakembereinek bemutatásában. A klinikai táplálás többször visszatérő téma volt korábbi tudományos rendezvényeinken is, ez alkalommal az otthoni klinikai táplálás lehetőségeiről tartottunk megbeszélést, melynek különös aktualitását a közelmúltban megváltozott OEP-finanszírozás adta. Elhangzott egy komplex helyzetértékelő referátum is, egy jól működő táplálási csoport tevékenységéről szóló beszámoló valamint esetismertetések, minden esetben hangsúlyozva a gyógyszerész szerepét és felelősségét a klinikai táplálás terén.

Megnyitó ünnepség

A kongresszus ünnepélyes megnyitójára október 18-án 13 órakor a Hunguest Hotel Pelion előadótermében került sor. A moderátor szerepét ellátó Horváth László titkár köszöntötte a kongresszus fővédnökét, dr. Szócska Miklós egészségügyért felelős államtitkárt, akit halaszthatatlan állami feladatai miatt dr.

Beneda Attila kabinetfőnök képviselt, a kongresszus védnökeit: dr. Szökő Évát, a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság (MGYT) elnökét, dr. Török Krisztinát, a GYEMSZI főigazgatóját, dr. Botz Lajost, az Egészségügyi Szakmai Kollégium Kórházi-Klinikai Gyógyszerészet Tagozatának elnökét, dr. Tretyánszky Zoltánt, az Egészségügyi Szakmai Kollégium, Kórházi-Klinikai Gyógyszerészet Tanácsának elnökét, dr. Szabó Csongort, a Kórházi Gyógyszerészeti Szervezet elnökét, dr. Szabó Sándort, a Magyar Gyógyszerész Kamara örökös tiszteletbeli elnökét, Hajagosné dr. Hümpfner Rózsát, a Magyar Gyógyszerész Kamara (MGYK), Kórházi-Klinikai Területi Szervezet elnökét valamint dr. Vincze Zoltánt, az MGYT tiszteletbeli elnökét. Nagy tisztelettel üdvözölte a Kórházi Gyógyszerészeti Szervezet korábbi elnökeit: dr. Mohr Tamást, dr. Tretyánszky Zoltánt, dr. Pintye Jánost, valamint dr. Higvisán Ilonát, a jelenlegi kongresszus főszervezőjét.

Horváth László szintén köszöntötte dr. Soós Gyöngyvért, a kongresszus Tudományos Bizottságának elnökét, dr. Szabó Csongort, a kongresszus Szervező Bizottsága elnökéként is, valamint a Szervező és Tudományos Bizottság minden tagját, majd az elmúlt negyven évben aktívan tevékenykedő, a korábbi elnökségekben, vezetőségekben tisztséget betöltő díszvendégeinket és végül, de nem utolsósorban a kongresszus összes támogatóját, előadóját és résztvevőjét.

Az üdvözléseket követően felkérte dr. Szabó Csongort, a Kórházi Gyógyszerészeti Szervezet elnökét a kongresszus hivatalos megnyitására.

Elnök úr rövid megnyitó beszédében kiemelte, hogy ez a kongresszus a kórházi gyógyszerészek számára különösen jelentős, mert egyben igen fontos évfordulós ünnep is, mivel negyven évvel ezelőtt, 1973. december 12-én alakult meg a Kórházi Gyógyszerészeti Szervezet, amely felvállalta az ország területén működő intézeti gyógyszertárak szakmai, tudományos, szervezeti és érdekképviseleti tevékenységének a megszervezését, összefogását és hatékony képviseletét. Az elmúlt időszak sikereiről, fontosabb történéseiről emlékkönyvet adott ki a szervezet, melyet szeretettel nyújtott át a kongresszus minden résztvevőjének. Elnök úr megerősítette, hogy a februárban megválasztott új vezetőség a korábban megkezdett szakmai munkát kívánja tovább folytatni és lehetőség szerint kiteljesíteni. A tervezett prog-

ramban kiemelt helyen szerepel a hazai társszervezetekkel folytatott aktív együttműködés valamint a nemzetközi kapcsolatok ápolása illetve a saját továbbképzések, tudományos tanácskozások, kongresszusok igényes megszervezése, lebonyolítása. Ennek első fokmérője lesz a jubileumi kongresszus, melynek sikerében bízva minden kedves résztvevő számára eredményes szakmai munkát, tartalmas eszmecserét és kellemes időtöltést kívánt az elkövetkező napokra, és ezzel a Kórházi Gyógyszerészek XIX. Kongresszusát hivatalosan megnyitotta nyilvánította.

Az elnöki bevezető után *dr. Beneda Attila*, majd *dr. Török Krisztina* köszöntötte a kongresszus résztvevőit. Rövid beszédekben utaltak az egészségügyben bekövetkezett kedvező változásokra, majd kiemelték, hogy a kórházi-klinikai gyógyszerészet több mint a gyógyszerellátás logisztikai biztosítása, hiszen a kórházi-klinikai gyógyszerészek a gyógyító csapat aktív szakmai részesei. Emlékeztettek arra, hogy az elmúlt években több, a kórházi és klinikai gyógyszerészetet támogató intézkedés történt. Megemlítették, hogy a Markusovszky ösztöndíj mellett a Than Károly ösztöndíj keretében is – a kórházi-klinikai gyógyszerészi pályát hivatásának választó – mintegy 10-20 fiatal gyógyszerész részesül támogatásban. Eredmény az is, hogy a kórházi gyógyszerészek bérrendezése területén jelentős előrelépések voltak, továbbá hogy a szabályozási környezet módosítása a továbbiakban nem engedi meg kiszervezett modellként működtetni az intézeti gyógyszerárakat.

További üdvözlő gondolatok hangoztak el *dr. Szökő Éva* az MGYT elnöke, majd *dr. Szabó Sándor*, az MGYK örökös, tiszteletbeli elnöke részéről kiemelve az aktív együttműködés fontosságát és a kórházi gyógyszerészek a gyógyítás komplex egységén belül képviselt speciális és igen jelentős szakmai szerepét.

Kitüntetések

Az üdvözléseket követően állami és társasági kitüntetések átadására került sor a kimagasló szakmai és társadalmi munkát végző kollégák részére.

Az MGYT Kórházi Gyógyszerészeti Szervezete előterjesztésében *Balog Zoltán* miniszter Semmelweis-díjat adományozott *dr. Soós Gyöngyvér*, a Szegedi Tudományegyetem, GYTK, Klinikai Gyógyszerészeti Intézet vezetője részére, aki munkája során sokat tett a kórházi-klinikai gyógyszerészet hírnevének hazai és nemzetközi öregbítéséért. Magas színvonalú szervező és oktatómunkájával jelentősen hozzájárult a kórházi-klinikai gyógyszerészet és a gyógyszerészi gondozás hazai fellendüléséhez, s ezzel a tevékenységével nagyban segítette a gyógyszerészek felkészítését a betegségek megelőzése és a gyógyítása terén, mely munkája kiemelkedően példaértékű.

Batthány-Strattmann László-díj adományozásával tüntették ki *dr. Botz Lajost*, a PTE, ÁOK, Gyógyszerészeti Intézet és Központi Klinikai Gyógyszertár intézetigazgatóját, aki 1993 óta szakmai, közszolgálati és oktató munkájával jelentősen hozzájárult az egészségügyi ellátás fejlesztéséhez.

Szintén Batthány-Strattmann László-díjat vehetett át *dr. Higyisán Ilona* a Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet főgyógyszerésze, aki több mint harminc éve intézeti gyógyszerészként tevékenykedik, szervező munkájával, szaktudásával és az általa bevezetett szakmai újításokkal kimagasló eredményeket ért el a gyógyszer- és betegbiztonság területén.

Pro Sanitate díjat kapott *dr. Egri Lászlóné dr. Merza Katalin* szakgyógyszerész, a Semmelweis Egyetem, Kútvölgyi Klinikai Tömb vezetője, aki több mint húsz éven keresztül kórházi gyógyszerészként kiemelkedő szakmai és oktatói tevékenységet fejtett ki az egészségügyi ellátás színvonalának emelése érdekében. Munká-

ját az abszolút értékek és a szakma iránti elkötelezett szeretet és tisztelet vezérli. A kitüntéseket *dr. Beneda Attila* adta át.

Societas Pharmaceutica Hungarica Emlékérmet vehetett át *dr. Buchholz Gyula* főgyógyszerész és *Szabóné dr. Schirm Szilvia* szakgyógyszerész, akik több évtizedes szervező és szakmai munkájukkal nagyban hozzájárultak a gyógyszerészet és a kórházi gyógyszerészet fejlődéséhez, szakmai elismertetéséhez. A kitüntetést *dr. Szökő Éva* és *dr. Soós Gyöngyvér* adta át.

A Kórházi Gyógyszerészeti Szervezet 1981-ben alapította a Dávid Lajos Emlékérmet. Ebben az évben a kórházi gyógyszerészek legmagasabb szakmai elismerését adományozta *dr. Fekete Istvánné dr. Csótó Edit Krisztina* szakgyógyszerész, valamint *dr. Szócs Attila* főgyógyszerész részére, melyeket *dr. Szabó Csongor* és *dr. Higyisán Ilona* adtak át.

A Kórházi Gyógyszerészeti Szervezet 2001-ben alapította a Kórházi Gyógyszerészetért Emlékérmet, amely a kórházi gyógyszerészek szakpolitikai munkáját jelentősen elősegítő személyek tevékenységének elismerésére adható. 2013-ban az intézeti gyógyszerészetet és az intézeti gyógyszerellátást támogató, kimagasló szakmai munkája, valamint konstruktív együttműködése elismeréséül ebben a kitüntetésben részesült *Sándor Marianna* vezérigazgató (Euromedic Pharma), *dr. Szabó László* vezérigazgató (TEVA Magyarország Zrt.), és *dr. Tajthy Éva Judith* ügyvezető igazgató (Fresenius-Kabi Hungary). A kitüntéseket *dr. Szabó Csongor* és *dr. Higyisán Ilona* adta át.

Tudományos program

A jubileum előtt tisztelegve a kongresszus első szekciójában visszatekintettünk az elmúlt negyven év fontosabb eseményeire, a „Honnan jöttünk, hová megyünk” című blokkban. Az előadások sorát *dr. Szabó Csongor* nyitotta meg, aki összefoglalta a szervezet múltjának legkiemelkedőbb, legjelentősebb eseményeit, bemutatva azt a hazai és nemzetközi téren kifejtett szakmai tevékenységet, amely nagyban hozzájárult a hazai kórházi gyógyszerészet folyamatos fejlődéséhez.

A nyitó előadást követő, további történeti előadások bemutatták az alapvető kórházi gyógyszerészi funkciókat. *Dr. Hankó Balázs* a Semmelweis Egyetem példáján keresztül felvázolta a gyógyszerbeszerzés – „törzskészlettől a központosított közbeszerzésig” – alakulását valamint a gyógyszer betegágyig való eljuttatásának fejlődését.

A gyógyszerkészítés egyedi és többadagos formáit – nem steril készítmények vonatkozásában – a debreceni klinikai tapasztalatokra hivatkozva *dr. Feketéné dr. Csótó Edit* mutatta be. *Dr. Schirm Szilvia* áttekintése rámutatott arra, hogy a steril illetve aseptikus gyógyszerkészítés területén jelentős változás, mondhatnánk paradigmaváltás zajlott le, mivel a nagy sarzsokban történő alapinfúziók előállítására helyett a hangsúly az egyedi parenterális keverékek előállítására tevődött át. Nagy ívet írt le az elmúlt négy évtizedben a minőségügy fejlődése. A gyógyszerkönyvek és a „szakma iratlan szabályai” helyett a minőségügyi irányelveknek, az írott eljárásrendek ideje jött el, amely a gyógyszer és betegbiztonság egyértelmű kulcsa. A minőségüggyel kapcsolatos problémacsokrot *dr. Higyisán Ilona* tekintette át.

A múltidézés mellett a kongresszus szakmai programjának az összeállításánál kiemelt cél volt a jelen, és még inkább a jövő jellemző problémáinak a tárgyalása. Ezekről szóltak a „Biológiai terápia és gyakorlati jelentőségük”, a „Szakmai újdonságok, kihívások”, a „Plazmapótlás helye, jelentősége”, illetve a „Biztonságos gyógyszerkészítés, ellátás citosztatikumokkal” című blokkjaink.

A biológiai gyógyszereket áttekintő farmakológiai és klinikusi szempontok után a gyakorlat egy-egy aspektusát mutatta be a

szombat reggeli szekció további négy előadása (a rheumatoid arthritis; az emlőcarcinoma biológia szerekekkel történő kezelése; a rituximab új indikációban való alkalmazhatósága; a daganatos betegek életminőségének javulása a biológiai terápiák alkalmazásakor).

A biológiai terápiákkal (is) szorosan összefügg a fertőzések profilváltozása és az ezekhez kapcsolódó racionális antimikrobás terápiaválasztás illetve a fertőzések megelőzésének optimális megoldása a lehetséges vakcináció alkalmazásával (ezek voltak a két infektológus orvos előadásainak témái).

Amint arra a „Plazmapótlás helye, jelentősége” blokkban elhangzott két előadás is egyértelműen rávilágított, a kritikus állapotú betegek ellátásánál a humán plazma illetve immunglobulin-szubsztitúció jelentősége megkérdőjelezhetetlen.

A minőségügyi rendszerek nemcsak az irányelvek szövegében történő szerepeltetését, hanem azok gyakorlatba való beépülésének szükségességét, jelentőségét mutatta meg a TEVA támogatással megvalósult ülészak. Először a Kémiai Biztonsági Intézet munkatársának prezentálásában a veszélyes anyagok általános munkahelyi problémáiról hallhattunk, majd a citosztatikus gyógyszerek alkalmazásához (készítés, szállítás, beadás, hulladékkezelés) kapcsolódó kontamináció elkerülésének fontosságát mutatta be a Bajcsy-Zsilinszky Kórház gyógyszerészeinek munkaközössége.

A szabadon választott témákat bemutató előadások és poszterek igen változatosak voltak, a tükrözve a kórházi gyógyszerészet színességét; a D-vitaminhiány populációs jelenlétéről, a Clostridium difficile fertőzés terápiájáról, a megfelelő gyógyszerelés aspektusairól. A poszterek készítői röviden prezentálták munkáikat. A téma érdekessége és a feldolgozás minősége alapján kerültek kiválasztásra a díjazottak. Az első helyezett, dr. Matlák Tímea („Új polirezisztens baktériumtörzsek megjelenése és azok antibiotikum-érzékenysége” – B. A. Z. Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház Intézeti Gyógyszertár) lehetőséget kapott nyertes poszterének az EAHP 2014. évi barcelonai kongresszusán történő bemutatására, a második helyezett dr. Vida Róbert (PTE, ÁOK, Gyógyszerészeti Intézet és Klinikai Központi Gyógyszertár) valamint a harmadik helyezett dr. Ferdinandy Csilla (Péterfy Kórház és Baleseti Központ Gyógyszertára) pedig a CPH XV. rendezvényre történő regisztrációt nyert.

A tudományos szekciókhoz a hagyományoknak megfelelően interaktív szakmapolitikai viták, a „Magas gyógyszerköltségű terápiák, támogatási lehetőségek, tendenciák” valamint „A kórházi betegellátás finanszírozásának helyzete és a gyógyszerellátás biztosítása” című kerekasztal megbeszélések csatlakoztak. A kerekasztal meghívott szakértői az egyes területek meghatározó személyiségei voltak, így a nagy létszámban jelenlévő hallgatóság világos és aktuális helyzetértékelést hallhatott.

Sajátos színfoltot volt a rendhagyó formában zajló – vitaindító referátumok, kis csoportos megbeszélések, szóbeli összegzés – harmadik szakmapolitikai megbeszélés, amelyet a KGYSZ Ifjúsági Bizottsága szervezett, és témái a szakirányú továbbképzések helyzetének és perspektívájának a megvitatása illetve a szakmai tevékenységi területek lehetséges bővítésének elemzése voltak.

A kongresszust záró szekció a „Behálózva” címet viselte, utalva ezzel Barabási Albert László világhírű munkájára és az ahhoz kapcsolódó kutatásokra: hogyan fonódnak össze és kapcsolódnak egymáshoz a világ jelenségei, és mit jelenthet mindez az egészségügyben és a gyógyszerészeti gyakorlatban? A hálózatok jelentőségére és nem titkolt veszélyeire az ELTE kutatói mellett ifjú kollégáink munkái is egyértelműen rámutattak.

Ezt követően került sor a kongresszus zárására és a rendezvény szakmai gyorsértékelésére, amelyet tisztéből adódóan dr. Soós Gyöngyvér tartott. Elmondta, hogy a előadások és a poszterek egyaránt igen igényesek voltak, majd a kongresszust jellemző néhány statisztikai adat bemutatása után külön megköszönte a legaktívabb intézetek munkáját. Külön kiemelte, hogy a fiatal gyógyszerészek is jelentős mértékben hozzájárultak a kongresszus sikeréhez. A rövid értékelés után reményét fejezte ki, hogy a szakmai program összeállításával és megvalósításával a jubileumi kongresszus a vállalt célkitűzését teljesítette, és a résztvevő kollégák hasznos információkkal gazdagodva, számos új ismeret birtokában térhetnek haza.

Megjegyzés: a Gyógyszerészet következő számában megjelenő összefoglalók részletesebben tájékoztatnak a témák sokszínűségéről, bemutatva a Kórházi Gyógyszerészek XIX. Kongresszusának előadásait.

Dr. Soós Gyöngyvér, dr. Szabó Csongor

ICS, MKONT-beszámoló

2013. október 11-12., Budapest, Gellért Hotel

A Magyar Kontinencia Társaság (MKONT) IV. Kongresszusát idén Budapesten rendezték meg, mely egyben a Nemzetközi Kontinencia Társaság (ICS) továbbképző konferenciája is volt számos neves angol, osztrák, német, holland előadóval.

Klinikánkat dr. Pytel Ákos, a Magyar Kontinencia Társaság vezetőségi tagja, dr. Horváth Bálint gyakornok valamint dr. Kenyeres Balázs PhD-hallgató képviselte.

Az idei konferencia célkitűzése többek között az inkontinencia kezelésének interdiszciplináris tétele volt urológusok, nőgyógyászok, neurológusok, gyermekgyógyászok, gyermeksebészek illetve gyógytornászok együttműködésével.

A nemzetközi előadók közül kiemelendő dr. Helmut Madesbacher professzornak, az innsbrucki neuro-urológiai tan-szék vezetőjének illetve a bristoli dr. Marcus Drake professzornak

az előadása, akik az inkontinencia kezelésének modern szemléletéről valamint az új klinikai irányelvekről számoltak be. Dr. Pytel Ákos a kongresszus alatt üléselnöki teendőket látott el.

Magyarországon elsőként a PTE, KK, Urológia Klinikán történt önálló műsphincter-beültetés, az ezzel kapcsolatos tapasztalatokat dr. Pytel Ákos osztotta meg a résztvevőkkel.

A kongresszuson ünnepélyes keretek közt került bemutatásra a dr. Katona Ferenc professzor által szerkesztett Inkontinencia: Diagnózis, kezelés, rehabilitáció c. könyv második kiadása, melyből klinikánk adjunktusa, dr. Pytel Ákos három fejezetet tudhat magáénak. Emellett bemutatásra került a szakdolgozók számára írt hiánypótló, Az inkontinens beteg ápolása c. tankönyv is, melynek szerzői között dr. Pytel Ákos szerepel.

Dr. Horváth Bálint

Beszámoló az V. EURACT oktató családorvos-képző kurzusról

A Pécsi Tudományegyetem Családorvostani Intézetének szervezésében 2013. szeptember 27-28-án Magyarherтелен a Mathias-panzióban került megrendezésre az V. EURACT oktató családorvosképző kurzus.

Az oktatástechnikai tréning ötletét és programját az EURACT által 2004 májusában, Zakopaneban, Lengyelországban megszervezett „Teaching of teachers” című kurzus adta, amelyen mind a négy magyarországi orvoskarról egy-egy családorvos oktató vett részt. Ezt követően közös munkával megtörtént a tananyag alkalmazása a magyar viszonyokhoz, és megrendezésre került egy továbbképző szimpózium, ahová mind a négy orvosegyetem Családorvosi Intézete 4-5 fő oktatót delegált. Az elmúlt években mindegyik érintett egyetem megszervezte ezt a tréninget oktató családorvosai részére, a pécsi Családorvosi Intézet immár ötödik alkalommal. A kurzus célja az oktatás minőségének növelése a magyarországi oktató háziiorvosi praxisokban a családorvosok oktatói felkészültségének javításával. További cél volt, hogy olyan oktatási módszereket és segédanyagokat adjunk tovább, melyek egységes irányelvek alapján emelik családorvos oktatóink tudásszintjét. Végül, de nem utolsó sorban lehetőséget kívántunk adni az ország különböző részein dolgozó oktató családorvosoknak a találkozásra, beszélgetésre, feltöltődésre.

Az oktatástechnikai tréningen 24, a rendszerbe újonnan belépett családorvos oktató vett részt a Dunántúl egész területéről. Az hat fős oktatói gárdát a pécsi Családorvosi Intézet oktatói alkották (dr. Heim Szilvia, dr. Oberling János, dr. Rinfel József), valamint egy-egy meghívott trénerrel a budapesti, szegedi és debreceni egyetem tanszéke is képviseltette magát (dr. Szabó János, Budapest, dr. Mester Lajos, Szeged, dr. Jancsó Zoltán, Debrecen). A másfél napos programon 7 szekcióban, 14 órában került átadásra a tananyag, amely a következő fontos témaköröket öleli föl:

1. Ki a jó családorvos oktató?
2. A praxis szervezése a rezidensképzésre
3. Oktatáselmélet
4. Tanulási stílusok
5. Oktatási módszerek
6. Egyéni képzési terv
7. Értékelési módszerek.

Az előadások és prezentációk mellett alkalmazott újszerű oktatási módszerek (kiscsoportos foglalkozások, szituációs játékok,

SWOT-analízis, brainstorming) bevonása a tréningbe igazán jó hangulatú, konstruktív csapatmunka kialakulását tették lehetővé. Az orvosi kommunikáció és empátia fejlesztésére került a programba az „Álomturné” című film levetítése, amely valamennyi résztvevőnél rendkívül pozitív fogadtatásban részesült. A bentlakásos tréning lehetővé tette, hogy a régi évfolyamtársak vagy éppen újonnan megismert kollégák kellemes baráti beszélgetéseken vegyenek részt vagy akár szakmai eszmecsere folytassanak. A kurzus végén egyértelműen pozitív visszajelzésekkel, sok jó élménnyel és további oktatói munkánkat segítő sok új ötlettel és hasznos tapasztalattal zártuk a programot.

Dr. Heim Szilvia
PTE ÁOK Családorvostani Intézet

Európai érsebész kongresszus – először Magyarországon

– riport Menyhei Gábor professzorral

Szeptember végén a Kongresszusi Központban, Budapesten rendezték az Európai Érsebész Társaság (ESVS) kongresszusát. A szervezőbizottság elnöke dr. Menyhei Gábor egyetemi tanár, az Érsebészeti Tanszék igazgatója volt.

Minek volt köszönhető, hogy Magyarország adott otthont ennek a jelentős tudományos eseménynek, melynek több, mint 1500 résztvevője volt?

– A rendezés jogát pályázat alapján nyerheti el egy adott ország, illetve város. Az Európai Érsebész Társaság 27 éves története során először érte Magyarországot ez a megtiszteltetés. Közép-Kelet Európában ezen hosszú idő alatt egyébként csak Prága rendezett európai kongresszust. Fontos szempont volt, hogy hazánk érsebészei tevékenyen vettek részt az elmúlt évtizedben a társaság és annak vezetőségének munkájában. 5 évvel ezelőtt beadott pályázatunk Stockholmmal és Kölnnel versengett az ez évi kongresszus rendezéséért és elnyerte a szervezés jogát. Ez jelentős elismerés a hazai érsebészek közösségének, de emellett jelzi az ESVS azon törekvését is, hogy szakmailag támogassa térségünket. A kelet-európai régió érsebészeinek tudományos aktivitása ugyanis az elmúlt évtizedekben elmaradt Európa más régióitól, s a társaság vezetősége elkötelezett a helyzet javítása érdekében. Nem mellékes szempont azért az sem, hogy Budapest Európa egyik legszebb városa, ahova szívesen jönnek tudományos rendezvényre a különböző szakmák képviselői.

Mik voltak a kongresszus legfontosabb, legérdekesebb témái, szakmai újdonságai?

– Számos izgalmas témát tárgyaltunk meg, ezek között az egyik rendkívül érdekes és a betegek számára is fontos kérdés volt a carotisűkületek műteti időzítésének kérdése. A legújabb kutatási eredmények szerint (melyekről több előadás hangzott el Budapesten) a tünetek kialakulása után végzett mielőbbi, néhány napon belüli beavatkozás tűnik a legelőnyösebbnek. Emellett kiemelt témája volt a tudományos rendezvénynek az ún. endovasculáris beavatkozások eredményeink összehasonlítása a hagyományos műtétekével. Az előbbiekből ugyanis egyre többet végeznek világszerte, hiszen számos előnnyel járnak a nyitott műtétekkel szemben. Ugyanakkor figyelemmel kell lennünk arra is, hogy az eredmények tartóssága tekintetében nem mindig a katéteres módszer a jobb. A budapesti kongresszuson elhangzott előadások alapján a poplitea-aneurysmák kezelésére például előnyösebb a hagyományos műtét. A mellkasi aorta-disszekciók és aneurysmák ellátása során viszont egyre jobb eredmények tapasztalhatók a stentgraftok alkalmazásával, s ennek a legfőbb oka, hogy a gyártók egyre fejlettebb eszközökkel lépnek piacra. Jellemzője az ESVS kongresszusoknak, s ez így volt Budapesten is, hogy számos gyakorlati kurzust szervezünk, melyen a fiatal érsebészek a legújabb technikákat modelleken sajátíthatják el és gyakorolhatják.

Milyen volt a kongresszus megítélése a résztvevők részéről? Gondolom, érkeztek visszajelzések.

– Nagy öröm volt számunkra, hogy egyrészt nemcsak Európából, hanem minden kontinensről érkeztek hozzánk érsebészek (például voltak vendégeink Dél-Afrikából és Új-Zélandról is), másrészt a résztve-

vők száma meghaladta az ESVS kongresszusok átlagos létszámát. Mind a tudományos programot, mind a társasági rendezvényeket tekintve egyértelműen sikeresnek ítéltető a kongresszus, s ezt jelzi az is, hogy a rendezvény végén az ESVS vezetői köszönetüket fejezték ki a színvonalas szervezésért. Nagyszerű érzés volt emellett az, hogy a rendezvény végén számosan – köztük számunkra ismeretlen kollégák – kerestek meg bennünket, szervezőket, hogy elmondják, milyen jól érezték magukat.

Lehet-e valamilyen pozitív hatása a magyar érsebészek számára annak, hogy hazánkban rendezték ezt a kongresszust?

– Feltétlenül! Az érsebészet rendkívül gyorsan fejlődő szakma. A szakmai fejlődés feltétele, hogy megismerjük a legújabb módszereket, és ehhez kiváló lehetőséget nyújt egy ilyen nemzetközi kongresszus. A Magyar Angiológiai és Érsebészeti Társaság pályázat alapján számos fiatal magyar kolléga részvételét támogatta, így a kongresszuson meglehetősen nagyszámú hazai résztvevő volt, akik szakmai fejlődéséhez bizonyosan hozzájárult a rendezvény. Nagyon fontos ugyanakkor, hogy ilyen nagy nemzetközi tudományos ülés lehetőséget teremt új szakmai kapcsolatok kiépítéséhez, valamint a baráti kapcsolatok ápolásához és újak létrejöttéhez.

Milyen tanulságai voltak a szervezői munkának?

– Rendkívül jó csapatot sikerült összehozni a szervezésre, akikkel öröm volt együtt dolgozni. Ez az egyik kulcsa a sikernek. A másik az, hogy időben, 3 évvel ezelőtt elkezdtük a szervezőmunkát és az ESVS vezetése megkövetelte, hogy minden előre meghatározott időrendben történjen, a helyszínek kiválasztásától a nyitóünnepség kezdetéig. Nagyszerű embereket ismertünk meg ezalatt a hosszú idő alatt és rendkívül sok kedvező tapasztalatot szereztünk az emberi segítőkészség és együttműködés tekintetében. Így a fáradtságos munka valamint az újra és újra felbukkanó nehézségek ellenére számos pozitív élményt adott számunkra ennek a nemzetközi kongresszusnak a szervezése.

Dr. Arató Endre

Lifelong
Learning
Programme

*EU Lifelong Learning Programme – ERASMUS Multilateral Project
518663-LLP-1-2011-1-HU-ERASMUS-ECUE
„European Cooperation for Improved Application of Academic Teaching
in Commercial Uses of Medical Biotechnology”*

Az egész életen át tartó tanulás program Erasmus multilaterális alprogramjában valósított meg sikeres projektet a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kara. A 2011-es pályázati évben az Európai Bizottság által az egyetem és az üzleti szféra közötti együttműködés fejlesztésére kiírt pályázaton egyetemünk volt az egyetlen magyarországi felsőoktatási intézmény, mely projektvezetőként támogatást nyert.

Ez év decemberében záruló „European Cooperation for Improved Application of Academic Teaching in Commercial Uses of Medical Biotechnology” című pályázatot dr. Pongrácz Judit, egyetemi tanár, az angol oktatási nyelvű Orvosi Biotechnológia Mesterképzés Szakvezetője és dr. Bognár Rita, pályázati koordinátor készítették és valósították meg nemzetközi partnerek bevonásával.

A pályázat célja az európai orvosi biotechnológia mesterképzést nyújtó felsőoktatási intézmények és az üzleti szféra között működő kapcsolatok feltárása, illetve a két szféra közötti strukturált partnerség kialakításához szükséges tényezők felkutatása volt.

A biotechnológia, az orvosi biotechnológia kiváló lehetőséget biztosít az Európai Unió számára versenyképességének az egész világon történő növeléséhez, ezért is fontos, hogy az európai biotechnológusok oktatás integrált részévé váljanak a vállalkozási képességek, menedzsmentismeretek és vezetői készségek elsajátítását, az üzleti és ipari partnerek megismerését biztosító kurzusok, képzési programok, valamint a diplomamunka elkészítését támogató gyakorlati képzőhelyek.

A Pécsi Tudományegyetem nemzetközi partnereivel közösen végzett kutatást az európai biotechnológia mesterképző egyetem és az európai biotechnológia kis- és nagyvállalati szférájában. A Personmed Finland Ltd. kisvállalkozás feladata volt a finn akadémia és a finn ipari szféra körében zajló együttműködések és együttműködési lehetőségek felkutatása. A Pro Scientia Kft. a hazai és európai vállalati szférát vizsgálata meg. A European Biotechnology Network brüsszeli irodája képezte a hidat a biotechnológia üzleti szférája és az akadémia között. A Pécsi Tudományegyetemen koordinátor kutatói az európai orvosi biotechno-

lógia mesterképző felsőoktatási intézmények között végeztek felmérést. A kutatás eredményeit 2013. november 18-19-én Brüsszelben megrendezésre került záró konferencián ismertette a konzorcium. A záró rendezvény első napján a Pécsi Tudományegyetem által meghívott európai egyetem és az üzleti szféra képviselői a projekt partnerekkel közösen vitatták meg a kutatás eredményeit valamint a projekt partnerek által az eredmények alapján készített rövid és hosszútávon alkalmazható javaslatokat. A meghívott vendégek a pályázat belső és külső minőségbiztosításához szükséges tanácsadóként elismerték a projekt sikerességét, elő-

adásukban a különböző szférák legjobb gyakorlatát mutatták be. A kerekasztal megbeszélés során elhangzott hasznos javaslatok beillesztésre kerülnek a projekt összefoglaló tanulmányába, amely az európai egyetemeken és az üzleti szféra mellett az európai döntéshozók számára is tartalmaz rövid és hosszú távon alkalmazható ajánlásokat is.

A záró rendezvényen az alábbi meghívott vendégek vettek részt és tartottak előadást:

dr. Bognár Zita, Pécsi Tudományegyetem, ÁOK, Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet

dr. Giovanna Cenacchi, University of Bologna, Bologna, Olaszország

dr. Ljubica Glavas-Obrovac, Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Medicine, Osijek, Horvátország,

dr. Lindsay Marshall, Aston University of Birmingham, Birmingham, Nagy-Britannia

dr. Michael Schrader, Weihenstephan-Triesdorf University of Applied Science, Freising, Németország

dr. Ullamari Pesonen, Orion Pharma, Turku University, Turku, Finnország

dr. Alessandro Rosiello, School of Social and Political Science, University of Edinburgh, Nagy-Britannia

dr. Francesco Lescai, European Federation of Biotechnology, Barcelona, Spanyolország és Aarhus University.

A projekt megvalósításának sikeréhez elengedhetetlen a szakmai és pénzügyi záró jelentés precíz elkészítése, melynek részleteiről 2013. november 19-én a projektzáró megbeszélésen tartott

előadást és tájékoztatást Gyulasi Andrea a Pénzügyi Osztály, Pályázati Csoport vezetője és dr. Bognár Rita, pályázati koordinátor.

A projektről további információ a [oldalon](#), valamint az ECATCUB facebook oldalon olvasható.

„Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez. Ez a közlemény a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyen felhasználásért.”

Dr. Bognár Rita
projektmenedzser

Sebészrobotok,

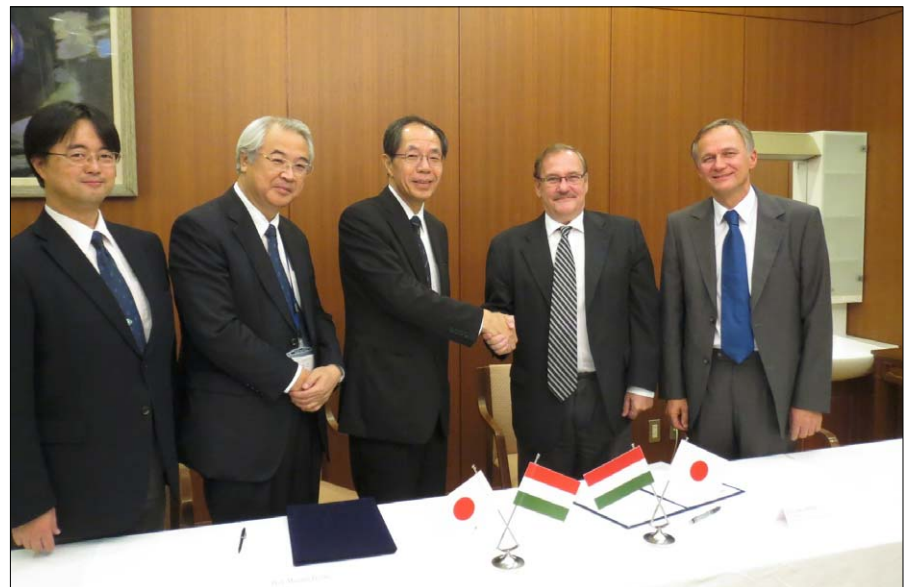
„kulturális nagykövet” hallgatók és oktatók

A PTE, ÁOK három, japán orvosi egyetemmel erősíti meg kapcsolatait

A Saitama Medical University-vel hat éve van kapcsolata a karnak, mely oktatói és hallgatói cseregyakorlati programokat is jelent egyben. A 2007-ben megkezdett kapcsolatfelvételtől 2008-ra már csereprogram lett, amelynek továbbgondolása és bővítése is a mostani látogatás témája volt. Jelenleg évente 2-2 hallgató érkezik Japánból Pécsre egy hónapos sebészet gyakorlatra, illetve Pécsről is Saitamába. Emelett a programban évente egy magyar és egy japán fiatal klinikusnak, kutatónak van lehetősége három hónapot Saitamában illetve Pécsen tölteni. Eddig a szívsebészetről, az aneszteziológiáról, az Orvosi Biológiai Intézetből, a Fogászati Klinikáról járt kiküldetésben fiatal pécsi szakember a japán partneregyetemen. Mind szakmailag, mind magánemberként életük meghatározó élményeként nyilatkoztak a Japánban eltöltött időről. Az október 15-én lezajlott találkozó a szinte napi szintű kapcsolatra is jellemző baráti légkörben zajlott. Masami Bessho, az SMU elnöke kiemelte a kölcsönösen pozitív tapasztalatokat a program résztvevői oldaláról, és hogy a kint járt diákok és fiatal kutatók egyfajta „nagykövetként” erősítik az intézmények és a két ország közötti viszonyt.

A Tokyo Medical University-n tett látogatás egy év szervezésének eredménye. Az ÁOK delegációja dr. Koller Ákos dékánhelyettes, dr. Menyhei Gábor NKB elnök és Tomózer Anett NKI irodavezető részvételével 2013. október 17-én tett látogatást az intézményben, amelynek keretében együttműködési megállapodás aláírására került sor. Ennek eredményeként kezdetben általános orvostudományi hallgatókat fogadunk és küldünk egy-egy hónapos szakmai gyakorlatra (áprilisban és szeptemberben). A klinikai ismeretek mellett a japán egyetem fontos érdeklődési területe irányunkban a hallgatók részvételi lehetősége az ÁOK angol szaknyelvi képzésében. Több alkalommal is elismerően beszéltek az Intézet oktatóinak minőségéről munkájáról.

Jövő év március végére várható az a japán, egyetemi, elnöki delegáció, ahol további együttműködési lehetőségekről esik szó, elsősorban oktatók, doktori programban résztvevő fiatal kutatók csereprogram-

járól.

A pécsi delegáció nagyszabású fogadási ceremónia keretében mutatkozhatott be, amelyet követően a japán egyetem mutatta be kórházuk magas szinten felszerelt osztályait a magyar félnek. Kipróbálhatták a Da Vinci robotsebészeti technikát, amiből a TMU kórháza ráadásul többel is büszkélkedhet. A NASA által az űrsebészeti célokra kifejlesztett technológiát rendkívüli precizitása miatt világszerte egyre több helyen rutinszerűen alkalmazzák. Ebben a kórházban három robot működik, melyek közül egyet csak gyakorlásra használnak.

Szintén Tokióban, Koller Ákos professzor előadás tartott az

agyi keringés szabályozásával kapcsolatos új eredményeikről a Keio Egyetem Department of Biochemistry and Integrative Medical Biology-ban és a PTE, ÁOK nevében találkozott a Keio University Orvoskarának dékánjával, Makoto Suematsu professzorral, akivel 2015-ben együtt szervezik a Mikrocirkulációs Világkongresszust Kyoto-ban.

Mindezek alapján, elmondhatjuk, hogy ez a Japán látogatás nagyban erősítette és szélesítette kapcsolatainkat a világ egyik vezető kutató országának egyetemeivel.

**Tomózer Anett
Szabó Gábor**

Beszámoló a Magyar Nephrológiai Társaság XXX. Nagygyűléséről

2013. október 24-26. között Pécsen került megrendezésre a Magyar Nephrológiai Társaság (MANET) jubileumi, XXX. Nagygyűlése. A rendezvénynek a Pécsi Tudományegyetem aulája és termei adtak otthont, a szervezést a Pécsi Tudományegyetem II. sz. Belgyógyászati Klinikája vállalta. A jubileumi évre való tekintettel, a szervezők speciális témát választottak, és a Nagygyűlés klasszikus szerkezeti felépítését is megváltoztatták. A kongresszus az Evidence-Based Medicine (EBM) vagyis a tényeken alapuló orvoslás köré szerveződött. A főbb témákhoz a szervezők egy-egy szekciót rendeltek, az egyes szekciók felépítését megpróbálták egységes szerkezetnek megfelelően felépíteni, így a szekció elején, kiemelt helyen hangzott el az adott témához kapcsolódó, a MANET Ifjúsági Bizottsága által legjobbnak talált előadás. Ezt követte az adott témakörön belül egy „EBM pro és kontra” előadópár, neves, felkért előadókkal, ahol az adott területen rendelkezésre álló EBM adatokat és az EBM által nem kellően alátámasztott kérdéseket ismertették. Ezután az adott témához tartozó alapvető előadások következtek. Ezt követően lehetőség volt céges, szponzorált és egyénileg bejelentett előadások megtartására is az adott témakörben. A megváltoztatott szerkezet révén a fiatalok munkájának értékét és az alapvető kutatás fontosságát is szeretnénk volna hangsúlyozni.

A Nagygyűlés megnyitóját követően került sor a Társaság díjainak átadására. A Korányi Sándor díjat idén *dr. Sulyok Endre* vehette át munkássága elismeréseként. Az idei évben első alka-

lommal került átadásra az Európai Vesetársaság (ERA-EDTA) Ifjúsági Bizottságának díja, melyet *dr. Fekete Andrea* nyert el. A legjobb alapvető kutatási tárgyú közlemény díját *dr. Mikolás Esztella*, míg a legjobb klinikai tárgyú közlemény díját *dr. Haris Ágnes*, a

legjobb továbbképző közlemény díját *dr. Prókai Ágnes* kapta. A MANET kutatás-fejlesztési pályázatán belül *dr. Tóth-Heyn Péter*, *dr. Kun Szilárd*, *dr. Kovács Gábor*, *dr. Kiss Zoltán* és *dr. Ambrus Csaba* munkacsoportjainak beadványai kerültek támogatásra. A Vas István ifjúsági életmű díjat idén *dr. Laczy Boglárka* vehette át. A tavalyi MANET Nagygyűlés legjobb ifjúsági előadás/poszter különdíjait *dr. Pap Domonkos*, *dr. Marton Adrienn* és *dr. Bajcsy Dóra* kapta. A Magyar Vese-Alapítvány „Nephrológiáért Életmű Díját” idén *dr. Kakuk György* és *dr. Ormos Jenő* nyerte el. A Taraba István Díjat *dr. Cseprekál Orsolya* és *dr. Studinger Péter* vehette át.

A díjátadók után *dr. Sulyok Endre* Korányi emlékelőadását majd *dr. Tulassay Tivadar* felvezető szavait követően a MANET Nagygyűlések és a nephrológia különböző területeinek 30 évét tekinthették át *Dr. Radó János*, *dr. Rosivall László* és *dr. Perner Ferenc* tolmácsolásában. *Dr. Jermendy György* az EBM fény- és árnyoldalait, *dr. Balla József* az EBM nephrológiában betöltött szerepét, *dr. Tulassay Tivadar* pedig az EBM-nek a gyermeknephrológiában meglévő alkalmazási nehézségeit mutatta be.

A szénhidrát-anyagcsere zavarok és vesebetegségekkel kapcsolatban az EBM pro és kontra előadásokat *dr. Wittmann István* és *dr. Szegedi János* tartotta, emellett a szimpóziumon az új antidiabetikumokkal, vesebetegek glikémiás kontrolljával kapcsolatban is hangzottak el előadások. A hipertónia szekciójában az EBM pro és kontra előadásokat *dr. Farsang Csaba* és *dr. Csiky Botond* tartotta, emellett a renális denervációval, a vesebetegek antihipertenzív terápiajával kapcsolatban is hallhattunk előadásokat. Az első hemodialízis szekciójában az EBM pro és kontra előadásokat *dr. Csiky Botond* és *dr. Kiss István* tartotta, emellett hallhattunk a vesepótló kezelésekkel, azok hatékonyságával, a kardiorenális szindrómákkal kapcsolatosan is új ismereteket. A pszichonephrológia és rehabilitáció szekciójában az EBM pro és kontra előadásokat *dr. Mucsi István* és *dr. Polner Kálmán* tartotta, emellett sok, betegeink életminőségét befolyásoló tényező is megtárgyalásra került. A napot az Egyetem aulájában tartott nyitófogadás zárta.

Másnap, kora reggeli órán a vizeletüledékkel, vesebiopsziával és -hisztológiával kapcsolatos szekcióval indult a nap, ahol a vesebiopsziáról az EBM pro és kontra előadásokat *dr. Halmai Richárd* és *dr. Tislér András* tartotta, míg *dr. Iványi Béla* mutatta be a hisztológia és az EBM viszonyát. Ebben a szekcióban többek között még az automatizált vizeletüledék-vizsgálatról is hallhattunk. A lipidanyagcsere szekciójában az EBM pro és kontra előadásokat *dr. Kiss István* és *dr. Mátyus János* tartotta, míg *dr. Szegedi János* a vesebetegek kardiovaszkuláris kockázatát mutatta be. A metabolikus szindrómával kapcsolatban az EBM pro és kontra előadásokat *dr. Árkossy Ottó* és *dr. Barna István* tartotta, emellett új antidiabetikumokról és a húgysav jelentőségéről is hallhattunk. A MANET közgyűlését és az ebédet követően a klinikopathológiai szekció következett, ahol *dr. Kemény Éva* és *Dr. Nagy Judit* vezetésével kerültek ANCA-asszociált vasculitises illetve IgA-nephropathiás betegek esetei bemutatásra. Az

immunmediált primer glomerulopathiák szekciójában az EBM pro és kontra előadásokat *dr. Nagy Judit* és *dr. Sonkodi Sándor* tartotta, emellett többek között a vesefibrózisról és a foszfolipáz A2-receptor elleni antitestek jelentőségéről is szó esett. Az immunmediált szekunder glomerulopathiák szekciójában a lupus nephropathia illetve vasculitisek EBM pro előadásait *dr. Kovács Tibor* és *dr. Haris Ágnes*, a két témakör EBM-kontra előadását *dr. Szelestei Tamás* tartotta. Ismertetésre került mások mellett az új vasculitis regiszter is. A peritoneális dialízis szekció EBM pro és kontra előadásait *dr. Ladányi Erzsébet* és *dr. Török Marietta* tartotta, emellett szó esett például a terápiarefrakter szívelégtelenség PD-kezeléséről és a PD-kezelés penetranciájáról is. Az akut vesekárosodás szekció EBM pro és kontra előadásait *dr. Balla József* és *dr. Kulcsár Imre* tartotta, a kontrasztanyag-nephropathia EBM pro és kontra előadásait *dr. Deák György* és *dr. Szabó Attila* tolmácsolásában hangzottak el. Az estét hangulatos bankett zárta a pécsi Uni Cum Laude énekegyüttes zenei műsorával és a szajki Hárs Pincészet boraival fűszerezve, melyet hajnalig tartó zenés-táncos multság követett.

A harmadik napot az akut vesekárosodás témakör folytatásával indítottuk, itt bejelentett előadások hangzottak el. A hemodialízis szekció második részében többek között a dializált betegek antikoagulálásával, speciális kezelési lehetőségekkel kapcsolatban juthattunk új információkhoz. A renális csontanyagcsere-zavar szekciójában az EBM pro és kontra előadásokat *dr. Reusz György* és *dr. Szabó András* tartotta, emellett a foszfátkötőkkel, a dializátumok összetételének jelentőségével is foglalkoztunk. A transzplantáció szekció EBM pro és kontra adatait *dr. Wagner László* és *dr. Kalmár Nagy Károly* tartotta.

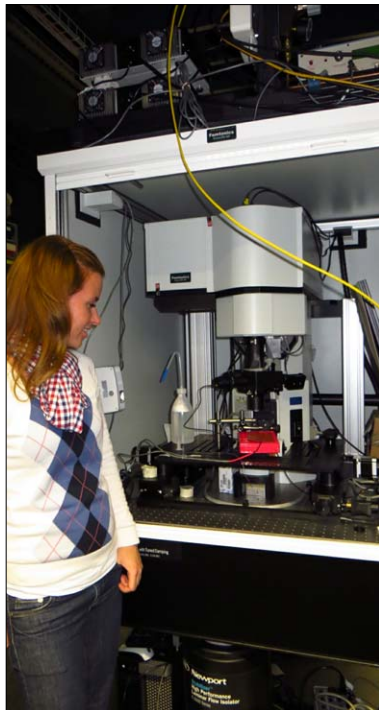
Szombat délután a jubileumi, XXX. Nagygyűlést *dr. Reusz György* és *dr. Wittmann István* összegzése zárta le.

A szervezők (*dr. Wittmann István*, *dr. Kovács Tibor*, *dr. Molnár Gergő Attila* és a PTE, KK, II.sz. Belgyógyászati Klinika munkatársai) nevében ez úton szeretnénk megköszönni a hallgatóságnak a részvételt, szponzorainknak a támogatást, mindenkit szeretettel várunk visz-sza városunkba, és egyben kívánunk jó Nagygyűlést a következő, 2014-es évre is!

Dr. Molnár Gergő Attila

Két hét mikroszkópia Zürichben

Október közepén kéthetes tanulmányúton vettünk részt kollegánommal, Futó Kingával a zürichi *Eidgenössische Technische Hochschule Zürich, Department Biologie, Light Microscopy and Screening Centre*-ben (továbbiakban ETH LMSC). A PTE ÁOK Biofizikai Intézet és az ETH LMSC között közös pályázat áll fenn, melynek keretein belül az elmúlt évek során többen is részt vettünk már a 2004 óta működő zürichi mikroszkópos központ által rendezett színvonalas nemzetközi mikroszkópos kurzusokon. A jelen tanulmányút apropója/célja a „ImageJ/Fiji course – image processing for biologists” című PhD kurzuson való részvétel volt. A kiutazás költségeinek egy részét a Balassi Intézet által hirdetett, hallgatóknak és oktatóknak egyaránt szóló rövid tanulmányi útra vonatkozó (Campus Hungary) pályázataink fedezték.

Raics Katalin a baseli Friedrich Miescher Intézet (FMI) neurobiológiai laborjában

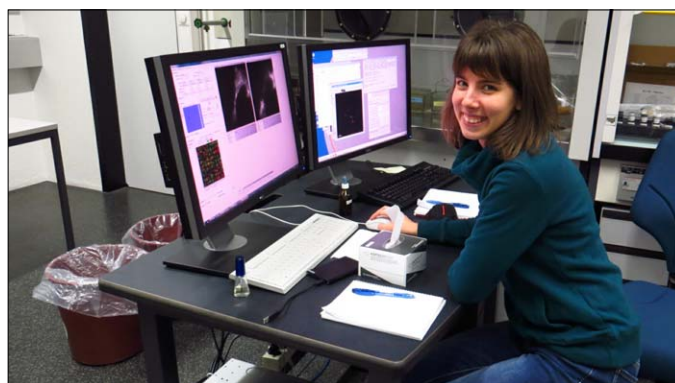
A kurzus során a speciálisan mikroszkópiás kísérleteket követő kép- és adatanalízis alapjait sajátítottuk el. A kurzus középpontjában az *ImageJ/Fiji* nevű program használata állt, de lehetőség nyílt egy másik, a 3D-s képek kezelésére kifejlesztett képfeldolgozó és analízis program, az *Imaris* megismerésére is. Megtanultuk a saját mintáinkhoz speciálisan alkalmazható képfeldolgozó és analízis lépések helyes sorrendjét és megfelelő határokon belüli alkalmazhatóságát.

A pályázott tevékenység második egységként a kurzust megelőző és az azt követő napokban – az ETH LMSC központ fő profiljába illeszkedően – különböző, a legkorszerűbb fluoreszcencia mikroszkópiás technikák alkalmazásával, PhD témáinkhoz kapcsolódó kísérleteket végeztünk. A készített mikroszkópos felvételek feldolgozásával a kurzuson tanultak elmélyítésére, alkalmazására, a doktori témáinkhoz kapcsolódó biológiai kérdések megválaszolására nyílt lehetőség a központ szakembereinek, a kurzus oktatóinak felügyeletével, szakértelmének bevonásával.

A PTE ÁOK Biofizikai Intézetben kutatócsoportunk hagyományos kutatási profilja az aktin citoskeleton vizsgálata. Munkánk során a több mint 60 aktin-kötő fehérje család azon tagjait tanulmányozzuk, amelyek az aktin filamentumok felépítésének, szerkezetének szabályozásáért felelősek. Célunk a vonatkozó molekuláris szintű folyamatok, kölcsönhatások, fehérje szerkezeti és sejt morfológiai átalakulások minél pontosabb leírása és megértése. Ezen

kutatási háttérbe illeszkedik - az érdekes és új területnek számító - sejtek közötti membrán nanocsövek kialakulásának vizsgálata, molekuláris háttérének leírása. A membrán nanocsövek hosszú, átmeneti, sejteket összekötő membrán kitérőmökdedések, melyek egy új lehetséges kommunikációs útvonalat biztosíthatnak a sejtek (például a T, NK, mieloid immunsejtek) között. A nanocsövekkel kapcsolatos vizsgálataink célja többek között az aktin szerepének részletes vizsgálata a nanocső képződésben. A mikroszkópos kísérletek során különböző aktin-kötő fehérjék szerepét és az aktin citoskeletonnal való kölcsönhatásait vizsgáltunk élő és fixált sejtekben.

A kéthetes út során látogatást tettünk a Zürichi Egyetemen, Vörös János professzor által vezetett *Biosensors and Bioelectronics* laborban is (*Institute for Biomedical Engineering of the University and ETH Zurich*), ahol a világ legkisebb átmérőjű mikroinjektáló

Futó Kinga a zürichi ETH LMSC központ szupermikroszkópos laborjában

tűjének kifejlesztői engedtek betekintést baktériumok mikroinjektálási kísérleteibe. A tú atomerőmikroszkóp rugólapkájához csatlakozik, átmérője mindössze 150 nm, ezért alkalmas olyan sejtorganellumok és baktériumok injektálására, manipulálására is, amilyenekre kicsiny méretük miatt a korábbiakban nem nyílt lehetőség. A baseli Friedrich Miescher Intézet (FMI) egyik neurobiológiai laborjában is jártunk, ahol a retinában lévő irány szelektív sejtek vizsgálata folyik *in vivo* módon, egér modellek felhasználásával.

A kurzussal egybekötött tanulmányút során célunk volt továbbá a közel tíz éve működő ETH LMSC mikroszkópos szolgáltató – központ tudományos és logisztikai tevékenységének megfigyelése is. A szerzett tapasztalatok, ötletek nagymértékben elősegítik a Szentágothai János Kutatóközpont (SZKK) – Biofizikai Intézet által felügyelt – mikroszkópos laborjainak minél hatékonyabb működtetését. Az ETH LMSC által rendezett ImageJ kurzuson való részvételünk, a képfeldolgozás terén szerzett tapasztalataink nem csupán saját kutatási tevékenységünk előmenetelét segítik elő; hanem célunk és feladatunk a továbbiakban is, hogy az újonnan szerzett tapasztalatokat és ismereteket szintetizálva segítsük az SZKK-beli mikroszkópiás kísérleteket végző kutatók munkáját.

Köszönjük Csúcs Gábornak, az ETH LMSC központ vezetőjének, hogy lehetővé tette számunkra a kurzuson való részvételt, biztosította a szakmai feltételeket a kísérleteinkhez és hasznos tanácsokkal, észrevételekkel segítette munkánkat.

Raics Katalin, Biofizikai Intézet

Tanulmányút a Leuven-i egyetemen

A belga egészségügyről tudni kell, hogy az egyik legjobban finanszírozott egészségügyi rendszert működteti, jól felszerelt állami- és magán intézményekkel. A Leuveni Katolikus Egyetem (hollandul: Katholieke Universiteit Leuven) a németalföld legősibb egyeteme, valamint a legrégebb, ma is fennálló katolikus egyetem a világon.

A 15. században a város (Leuven) kérelmet nyújtott be egyetem alapítására, amit IV. János brabanti herceg támogatott. V. Márton pápa 1425. december 9-én bocsátotta ki azt a bullát, amelyben megalapítja a Leuveni Egyetemet, mint Studium Generale-t. Ez a földkerekség legrégebbi római katolikus egyeteme, amely ma is működik. Az egyetemet a francia forradalom után újjraalapították. 1968-ban az ősi egyetem kettévált és Leuven városában maradt a flamand nyelvű rész, a francia nyelvű egyetem pedig Louvain-la-Neuve városába költözött. Az egyetemnek 14 kara, 62 alapidomás képzése és 104 posztgraduális képzése van. Az orvostudományi karon megközelítőleg 4000-4500 hallgató tanul, a klinikai képzések 6 telephelyen zajlanak (UZ Gasthuisberg (Leuven), UZ Sint-Rafaël (Leuven), UZ Sint-Pieter (Leuven), UZ Pellenberg (Leuven), UMC Sint-André (Lubeek), PZ Salve Mater (Lovenjoel).

A központi képzőhely a városközponttól kb 4 km-re egy hegytetőn, az ún. Gasthuisberg területén fekszik, itt van többek között a klinikai központ Urológiai Klinikája is, melynek jelenlegi vezetője *dr. Van Poppel Hendrik professor*.

Az intézet az Európai Urológus Társaság (EBU) regisztrált képzőhelye, emiatt mindig nagy nyüzsgés van az intézet körül. Amit tudni kell még róla, hogy az elsők között sikerült operációs robottechnikával felszerelnie magát, amivel elsősorban kismedencei radikális sebészeti beavatkozásokat (elsősorban radikális prostatectomiát) végeznek. Belgium területén mintegy 56 operációs robot található, ami egyedülálló, tekintve az ország méreteit (Magyarországon jelenleg egy sem elérhető!). Az intézet az urológiai szakma teljes spektrumát magas szinten műveli, az évente közel 4000 db műtéti beavatkozását 2 db jól felszerelt műtőben bonyolítja le, ahol a napi program 8-12 óras időtartamban folyik. A klinikai ún. referencia központként működik, mely miatt az országból számos komplex műtéti technikát igénylő beavatkozás történik, számos új urológiai sebészeti eljárás (elsősorban funkcionális urológiai beavatkozások, pl. műsphincter beültetés stb.) elsődleges gyakorló, és vizsgáló helye. Az állandó orvosszakmai stáb létszáma nem haladja meg a hatot, de egyetemi képzőhelyként az urológiai szakorvosi képzőprogramba bekerülő fiatalok mindegyike itt kezdi meg gyakorlatait, emiatt a létszám ennek természetesen többszöröse is lehet.

Ottlétem alatt elsősorban új műtéti technikai megoldások illetve gyakorlati dolgok elsajátítása volt a célom, emiatt időm szinte egészét a központi műtőblokkban töltöttem. A műtők felszereltsége, azt gondolom, a 21. század minden igényét kielégíti, mind műszerezettségét, mind oktatási funkcióját tekintve, szinte nem volt olyan eszköz, ami ne állt volna azonnal rendelkezésre. A nyugat-európai modellnek megfelelően a gyakornoki-konzulensi rendszer az ellátás minden szintjén zökkenőmentesen működik, gondolok itt elsősorban arra, hogy a beavatkozásokat gyakornokok hajtják végre adott képzettségi szintjükig, majd a konzulens továbbviszi a feladatot, szolgálva ezzel egyben a teljeskörű képzést is. Mialatt ott voltam, 4-5 olyan más országbeli kollégával ismerkedtem meg (elsősorban EU-s tagországokból), akik az EBU

által szervezett képzések részeként voltak ott. A hazánkban működő képzési rendszer azt gondolom európai szintű, de a technikai felszereltség, munkaszervezés terén lemaradásunk szembetűnő.

A vendéglátó intézményben dolgozó kollégák mindegyike nyitott volt a szakmai konzultációkra, készséggel mutatták meg mindazt, ami a hely sajátossága, illetve a műtéti beavatkozások mindegyikének részese is lehettem, na persze mint külső szemlélő.

Összességében a tanulmányút során új tapasztalatokra tettem szert, a nálunk is ismert, illetve gyakorlati szinten művelt műtéti beavatkozások magas szakmai, illetve technikai-műszerezettségi megoldásait élőben követhettem végig, remélvén, hogy egyszer hasonló körülmények közt lesz majd lehetőségem saját munkámat végezni.

Dr. Damásdi Miklós

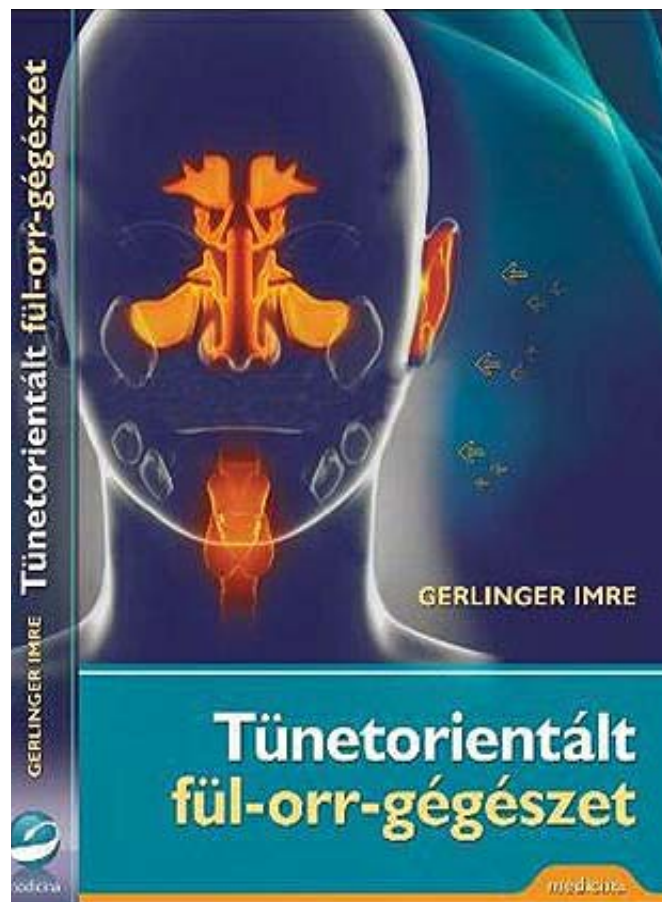
Egyetemi könyvtár

A leuveni városháza

UZ Gasthuisberg, Leuven

Bogár Lajos

Intenzív – Egy pályakezdés esettanulmányai

A kötet az intenzív betegellátás legfontosabb kóreltani ismeretanyagát, etikai kérdéseit, az ápolók, orvosok gondjait mutatja be egy pályakezdő rezidens első két hónapjának munkahelyi és magánéleti konfliktusain keresztül.

A Magyar Tudomány Ünnepe

A Pécsi Akadémiai Bizottság a „Magyar Tudomány Ünnepe 2013 – Ve-lünk élő tudomány” központi rendezvényén több a régióban dolgozó oktató, kutató vehetett át rangos elismerést.

A Pécsi Akadémiai Bizottság és a Pécsi Tudományegyetem közös rendezvényeként az MTÜ 2013-évi ünnepi ülésére 2013. november 6-án került sor a PAB Székházában. A zsűfoglalásig megtelt előadóteremben *Kosztolányi György*, a PAB elnöke nyitóbeszédében rámutatott, hogy a mindennapokban alapvető szerepet játszó szolgáltatások mögött mélyreható tudományos kutatások állnak, de figyelmeztetett az etikai kontroll nélküli kutatás veszélyeire is. *Bódis József*, a PTE rektora köszöntőjében méltatta a tudomány szerepét az egyetemi képzésben, s örömmel tájékoztatta a jelenlévőket, hogy a Szentágotthai János Kutatóközpont munkája a kételkedőket megcáfolva zökkenőmentesen megindult.

A köszöntők után díjátadásokra került sor. A Pécsi Akadémiai Bizottság elnökségének döntése alapján *Zsolnay Tudományos Díjban* részesült *Font Márta*, a PTE, BTK, Történettudományi Intézet Közép- és Koraiújkori Történeti Tanszék vezetője, a PAB Filozófia-, Történettudomány és Néprajztudományok Szakbizottságának elnöke; *Tudományszervezési Díjat* vehetett át *Tamasikné Helyes Zsuzsanna*, a PTE, ÁOK, Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet professzora, a PAB több munkabizottságának tagja, a Szentágotthai János Kutatóközpont tudományos titkára.

A PAB fiatal kutatóknak járó *tudományos díját* az idén két kutató kapta: *Kiss Péter*, a PTE, ÁOK, Anatómiai Intézet egyetemi adjunktusa, valamint *Fülöp József* a PTE, TTK, Fizikai Intézet munkatársa, a PAB Lézerfizikai és Kvantumoptikai Munkabizottság tagja.

Az *Alexandra Tudományos Díjat Szendrő Zsolt*, a KE, ÁTK, Baromfi- és Társállattenyésztési Tanszék docense, a PAB, Állattenyésztési és Takarmányozási Munkabizottság tagja vehette át.

A 2013-ban első alkalommal meghirdetett *Innovációs Díj és Megvalósítható Ötletek* pályázat nyerteseinek a Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara, a PAB, a PTE, a Dél-dunántúli Regionális Innovációs Ügynökség, valamint a Somogyi Kereskedelmi és Iparkamara által alkotott kuratórium adott át díjakat. A *Természetes személy* kategóriában 1. helyezést ért el *Pongrácz Judit*, 2. helyezést *Falman László*, 3. helyezést *Balaton-Park 2000. Nonprofit Kft.* A *Vállalkozás* kategóriában 1. helyezést ért el a *Terex Cranes Hungary Kft.*, míg 2. helyezést ért el a *Kapos Ternero Kft.*

A díjátadásokat követően *Horváth József* akadémikus emlékezett meg a 100 éve született és 5 esztendeje meghalt *Kurnik Ernő* akadémikusról.

Az ünnepi ülés fő eseményeként a jelenlévők nagy érdeklődése mellett *Romsics Ignác* akadémikus „Mérleglen a magyar 20. század” címmel tartott magas színvonalú előadást.

König Mariann

Gerlinger Imre

Tünetorientált fül-orr-gégészeti

A szerző nem a szokásos módon kalauzolja az olvasót a fül-orr-gégegyógyászatban. A hagyományos tankönyvek általában kórképekre bontva tárgyalják a patofiziológiát, a szükséges diagnosztikus és terápiás teendőket. E könyv a panaszok, tünetek felől kiindulva közelíti meg a háttérben lehetséges okokat, betegségeket, azok elkülönítési módszereit.

Legkedvesebb professzoraim

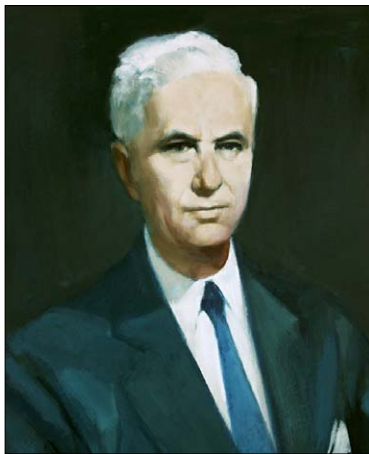
Szép hagyományt kezdeményezett néhány éve az Orvostudományi Hírmondó az, hogy egyetemünk (karunk) hajdanvolt kiválóságairól, elsősorban neves professzorairól, időről időre megemlékezik. Most ezen emlékezők sorába szeretnék én is, öreg fejjel, beállni. Írásom címére utalva: hadd jegyezem sietve meg, hogy a legkedvesebbek közt is a „legeskedvesebb” mestermesterem, Szentágothai professzor volt. Minthogy azonban róla a múlt évben, egyetemünkön kellő méltósággal megünnepeelt 100. születésnapja alkalmával – mások mellett – magam is szóban és írásban több fórumon is leróttam tiszteletemet mestermesterem előtt, ez alkalommal nem tartom szükségesnek, hogy az ismétlés hibájába esve, sokadszor újra írjak róla. Tudom azt is, hogy az általam itt csaknem ötletszerűen kiragadott négy nagy professzorról is történt már (talán többször is) megemlékezés lapunk hasábjain, legutóbb Schmidt Lajos sebészprofesszorról; én csupán arra szeretnék most szorítkozni, hogy megmutassam, milyen értékítéletet vagy milyen szubjektív szempontok alapján értékeli egy volt tanítvány, több mint 60 év távlatából, hajdani professzorait.

Közvetlenül az életem útját megszabó mestermesterem, Szentágothai professzor után, *Méhes Gyulát*, a gyógyszerésztan professzorát kell említenem. Ezt teszem márcsak azért is, mert kettőjüket számomra az örök hála érzése kapcsolja össze. Ketten voltak azok, akik 1950-ben vették a fáradságot és főleg a bátorságot ahhoz, hogy egy akkor súlyosnak tartott igaztalan politikai váddal illetett és ezért az egyetemről való kizárára ítélt ötödéves hallgatóért kiálljanak és megmentsek az „ítélet végrehajtásától”. Ez a hallgató én voltam, Méhes professzor pedig az egyetem rektori jogú dékánja, Szentágothai professzor pedig a mestermesterem volt. Ha már a szubjektív érzelmeinknél tartunk, azt is el kell mondanom, hogy Méhes professzor később is, mondhatnám haláláig kitüntetett atyai barátságával és érdeklődésével.

Objektív oldaláról nézve a dolgot, Gyusza bácsi, ahogy mi akkori diákok szeretetünk jeléül magunk közt őt hívtuk, maga volt a kissé korpulens, higgadt, csendes joviális öregúr mintaképe. Az időnként egy-egy humoros vagy akár kissé pajzán (de sohasem triviális!) megjegyzést sem nélkülöző előadásai, megfon-

Szentágothai János

Méhes Gyula

toltan lassú, csendes beszédmódja következtében, kissé unalmasnak is tűnhettek. De aki ezen túl tudta tenni magát, sok értéket fedezhetett fel előadásában. Nagy súlyt helyezett a gyógyszerek egyszeri és napi maximális dózisainak a biztos ismeretére. (Biztos bukás volt egy erős hatású szer vagy kábítószer dózisában történt nagyobb tévedés!). Ugyancsak nagy súlyt helyezett a recepturára, a különböző gyógyszerformák magisztrális felírására. (Ma, a specialitások korában, ez már talán nem ennyire fontos?) Mint több cikluson át rektor (dékán), mindenkor a hallgatóság pártfogója volt. Hozzá bármikor lehetett fordulni minden adminisztratív formalitás nélkül, és ahol tudott, segített. Mint afféle morfológus palántát, engem a gyógyszerésztan nem különösebben érdekelt, így Méhes professzor nem elsősorban mint oktató, hanem mint segítőkész, egyenes, tetterkész, ugyanakkor szerény, csendes ember, a diákok barátja vált egyik professzori példaképemmé.

Kissé hasonló érzésekkel emlékezem *Entz Bélára*, a kórbonctan professzorára. „Entz papa” vagy „Entz Béla bácsi”, ahogy mi őt hívtuk szeretetünk jeléül, ugyancsak a diákság barátja volt. Ő volt a Diákjóléti Iroda örökös elnöke. Ezt a funkcióját nagyon komolyan vette. Mint gyermektelen házaspár, feleségével együtt szülői érzéseiket mind a hallgatóságra pazarolták. Különösen a háború alatti és közvetlenül a háború utáni nehéz években nagyon sok emberen – nem kizárólag az egyetemi hallgatókon – segített. Vonatkozott ez a rossz emlékű zsidótörvények áldozata-

Entz Béla

Kerpel-Fronius Ödön

Schmidt Lajos

ira éppúgy, mint később a kommunista önkényuralom üldöztette. Testi habitusában éppen ellentéte volt Méhes professzornak. Entz Béla bácsi feltűnően kis termetű, szinte filigrán, ugyanakkor kora ellenére ruganyos járású, fürgé, dinamikus ember volt. Az ő tantermi előadásait sem tartottam különösebben lenyűgözőnek, de a napi másfél órás, úgynevezett kórbonctani demonstrációiért egyöntetűen lelkesedett a hallgatóság. Itt mindenkor „telt ház” volt. Az aznapi boncesetekből kiválogatta vagy a nagyon jellemző, vagy éppen a furcsa, különleges szervi elváltozásokat. Ezeket a szerveket *Mohácsi bácsi*, az öreg boncmester, külön-külön tálcákon előkészítette. A tálcákat Mohácsi bácsi segítségével körülhordozta a boncteremben kerti székeken ülő hallgatóság sorai előtt úgy, hogy mindenkinek feltette a kérdést: „No, mit lát, fiatalember?”. Mindegyikünknek kellett valamiféle leírást vagy diagnózist mondani a szervről. Aki nagy butaságot mondott, az hamar megkapta „Maga egy nagyon szerencsétlen fiatalember!” Ezt mindig egy jellegzetes hangszúllyal, tagoltan mondta (nála a lányok is „fiatalemberek” lettek ilyenkor). Ha viszont valaki eltalálta a diagnózist vagy legalábbis jó leírást adott, azt így dicsérte meg (ugyanilyen hangszúllyal): „Maga egy zseniális fiatalember!”. Ugyanazon hallgató lehetett ugyanazon az órán egyszer „nagyon szerencsétlen” egyszer meg: „zseniális” fiatalember. Aki ezekre a demonstrációkra rendszeresen eljárt, annak bizony nem sokat kellett könyvből tanulnia a kórbonctan szigorlatra. Egyébként is híres volt „Entz papa” arról, hogy a bukás nála ritkaságszámba ment. Az volt az elve: „nem az a művészet, hogy a vizsgáztató olyant kérdezzen, amit a hallgató nem tud, hanem az, hogy olyant kérdezzen, amit tud!” Ennek ellenére (vagy éppen ezért?) vizsgái igen színvonalasak voltak. Senki nem mert hozzá felkészületlenül elmenni! Csoda hát, ha a hallgatóság nagyon szerette és tisztelte ezt a professzorát? Legendák keringtek Entz professzor fantasztikus memóriájáról, legyen akár személyekre vonatkozó, úgynevezett arc- vagy névmemóriáról, akár szakirodalomra vonatkozó memóriáról szó. Számos példát tudnék bármelyikre vonatkozóan saját emlékeimből is felsorolni, de ezt, sajnos, terjedelmi korlátok miatt most nem tehetem meg. Ha az én diákkoromban, vagy az azt megelőző években a hallgatóságot megszavaztatták volna arról, hogy ki a legmegbecsültebb, legszeretettebb professzoruk, biztos vagyok benne, hogy legalább 80%-uk őt választotta volna!

A klinikus professzorok közt az én eszményképem gyermekgyógyász professzorom, *Kerpel-Fronius Ödön* volt. Ennek nagy része volt abban, hogy még diplomám megszerzése után 2-3 évvel is, fiatal tanársegéd koromban, még mindig kacérkodtam a gondolattal, hogy átváltok az anatómiáról a gyermekgyógyászatra. Kerpel professzor iránti rajongásomban nem voltam egyedül évfolyamomban. Azt hiszem, a klinikus professzorok közt a mi időnkben a „népszerűségi listát” ő vezette! Kerpel professzor minden előadását egy beteg bemutatásával kezdte. Először pár szóval elmondta azokat a panaszokat, tüneteket, amivel a gyereket a szülők behozták. Ezután kezdett el a gyerekekkel foglalkozni. Az egyenesen bámulatos volt, ahogy ő a legdurcásabban ordító, vagy a legfélénkebb, hallgatásba burkolózó gyereket is percek alatt „megszelídítette”. A gyerekekkel „elbeszélgetve” sok olyan fontos adatot, tünetet derített ki, amit a szülők nem mondtak, vagy észre sem vettek. Ezután rendszerint kihívott valakit közülünk, hogy vizsgálja meg a beteget. Ilyenkor a gyermekvizsgálat sok, talán apró trükkjére tanított meg. Végül néhány mondatban úgy összefoglalta az esetet, hogy azt a kórképet aztán később talán mindenki felismerte. A végén minden 2-3 évnél idősebb gyermeknek barátságosan kezét nyújtott „Okos voltál, elmehetsz!” szavak kíséretében. Egyébként minden előadása didaktikai mes-

termű volt. Mindezekon túlmenően minden professzori viziten észrevétlenül is tanította az orvosokat, nővéreket és medikusokat egyaránt.

Igazságérzetére és magas kritikai érzékére – a helyhiány ellenére – el kell mondanom egy rá jellemző, sajnos amúgy nagyon ritkán tapasztalható esetet – csak dióhéjban. Egyszer egy nagyviziten az osztályos gyakornok orvost egy majdnem a csecsemő halálához vezető súlyos hibáért igen keményen megszigta. Amikor másnapra kiderült, hogy ebben a súlyos hibában ez az orvos teljesen ártatlan volt, a felelősség mást, illetve másokat terhelt, a következő nagyviziten előhívta ezt az orvost, és a többi orvos, nővér és medikus előtt nyilvánosan bocsánatot kért tőle a következő szavakkal: „Tegnap igaztalanul bántottalak meg. Bocsáss meg nekem”, majd kezét nyújtva így szólt: „Remélem, nem maradt tüske a lelkedben irányomban!” Ezt a jelenetet és ezeket a szavakat soha nem felejttem el! Mindehhez hozzáteszem, hogy egész medikus életem legnagyobb, legkedvesebb szigorlati élménye Kerpel professzorhoz fűződik. Ez a szó szoros értelmében egy barátságos szakmai beszélgetés volt, melynek végén a nagy professzor meghívott végzésem utánra a klinikájára dolgozni. Nem csoda hát, hogy sokáig gyermekgyógyász akartam lenni! Mindezekon felül imponáló volt sokirányú – idegen nyelvi, irodalmi, művészeti, történelmi – magas fokú műveltsége, amit ő soha nem fitogtatott, de egy-egy szavában, megjegyzésében minuntalan előjött.

Az az egy mondat, amit most a végén még el szeretnék mondani, kizárólag az én egyéni, szubjektív értékítéletemet illeti. Ez a nagy műveltségű, humanista, kiváló ember nem tartotta magához és humanizmusához méltatlannak – egyes mai szélsőséges zöldekkel és zöldszervezetekkel ellentétben – hogy szenvedélyes vadász legyen! Nem rajta múltott, hogy később nem egy vadász-társaságban művelhettük közös szenvedélyünket.

Másik kedvenc klinikus professzorom, *Schmidt Lajos* akkor került a sebészeti klinika élére, amikor én V. éves hallgató voltam, így a mi évfolyamunk volt az ő első pécsi tanítványa. Ő ezért nem rutinból oktatott, hanem – saját bevallása szerint – rendszeresen készült minden előadására. Az egyetemi oktatást nagyon komolyan vette, azt elsődleges feladatának tekintette. Előadásainak felépítése hasonló volt Kerpel professzoréhoz. Az előadásokat mindenkor ő is betegbemutatással kezdte a hallgatóság aktív bevonásával. A tanév folyamán engem kétszer is kiszólitott; mindkettő életre szóló élményt jelentett számomra. Ezek részletezését terjedelmi okokból itt, sajnos, mellőznöm kell. Előadásait jól felépítette, azok logikusak, könnyen jegyzetelhetők voltak. Ez utóbbi nagyon fontos volt, mert akkoriban (1949-50-ben) sebészeti tankönyv nemigen volt hozzáférhető számunkra. A szigorlatokon nem csak (vagy nem kizárólag) a taxatív tudást értékelték, a kombinatív készséget, következtetési tudást a szigorlati jegyben is jutalmazta. Erre is tudnék saját tapasztalatom alapján is példát mondani, de az említett okokból erre sem térhetek ki. Az a hír járta Schmidt professzorról, hogy legalább olyan jó belgyógyász, mint amilyen jó sebész. Nem egy beteget alapos vizsgálat után belgyógyászhoz küldött, nem az a sebész volt, aki csak „a kés erejében” bízott! Nála nem volt különbség beteg és beteg között, a frissen operált koldust éppúgy megnézte este lefekvés előtt (bent lakott a klinikán) mint a kollégát vagy a vezető beosztásúakat. Erre is tudnék személyes emléket mondani.

Schmidt professzor higgadtsága, türelme határtalan volt. Erre mégis el kell mondanom egy élményt. Az akkoriban Pécssett általa bevezetett combnyak, vagy velőúr szegezést végezte, melyekre bennünket, szigorlókat (ez a mai VI. éves) is behívott. Mikor végzett a nagy feltárással, csendesen megszólalt: „Kérem a

szegyet!” Halálos csend lett, mire ő kissé hangosabban (de nem ordítva!) megismételte: „A szegyet kérem.” Szegény halálravált főmútsónő válaszolt: „Professzor Úr! Nincs kifözve!” Erre Schmidt professzor egy nagy, fiziológiás sóoldatba áztatott gézlappal lefedte a feltárt területet, majd felénk, szigorlók felé fordult, és csak ennyit mondott csendesen: „Látjátok, ilyen munkatársakkal vagyok én körülveve!” Ezután a műtőasztal mellett szótlanul állva várta, míg a szöveget sterilizálják. Ez nevelőbb hatású volt minden csapkodásnál, kiabálásnál, szidalmazásnál! Hát mindezekért: az emberi és orvosi tulajdonságaiért szerettem én Schmidt Lajos professzort.

Talán feltűnt a kedves olvasónak, hogy egyik kedvenc professzoromnál sem tettem említést tudományos tevékenységükről, eredményeikről. Ez nem azért történt, mintha mindegyiknek ne lettek volna kiemelkedő eredményeik e téren is, még kevésbé azért, mintha én a tudományos munkásságot nem értékelném nagyra. A hallgató, a kezdő, a diák azonban a professzorban elsősorban az oktatót, az előadót és az embert, nem pedig a tudóst látja. Rebesgették, hogy Entz professzor fedezte fel, *Schaudin* előtt, a *Spirochaeta pallidát*, csak nem írta le idejében. Tudtuk, azt is, hogy Méhes professzor – az idegrendszert és endokri-

nológiát is érintő – széles körű farmakológiai kutató munkát folytat, hogy Kerpel professzor a csecsemőkori sorvadás és a sóvízháztartás terén a nemzetközi élvonalban van, hogy Schmidt professzor elsősorban a daganatsebészet terén fejt ki eredményes kutató munkát. Csodáltuk és tiszteltük professzoraink tudományos teljesítményét, de az egy kezdő számára még valahol a távoli jövő misztikus álmának tűnt. Számunkra, akkori orvosok számára, azonban a professzorok oktató tevékenysége elsősorban előadásai és emberi magatartása, a hallgatókhoz való viszonya többet jelentett a „szimpátia index” kialakításában, mint maga a – nem is kellően ismert – tudományos teljesítmény.

Mindezek összefoglalását nem csak a professzoraink iránt érzett tisztelet és szeretet sugallta, de szerettem volna egyben képet nyújtani a mai hallgatói és fiatal oktatói generációnak arról, hogy milyen volt a XX. század első felében – 60-70 évvel ezelőtt – az élet egyetemünkön, milyen volt a híres „arany kar”, és milyen volt az akkori diákság értékítélete professzorairól.

Mess Béla
emeritus professzor

In memoriam Dr. Görög Dénes patológus, egyetemi magántanár (1901-1945)

Nevét először *Tanka Dezső* professzortól hallottam, aki többször beszélt nekem a II. világháború előtti szombathelyi kórházról és orvosairól. Amikor *Romhányi György* professzorról írott könyvemhez anyagot gyűjtöttem és több archívumban is jártam, többször találok *dr. Görög Dénes* névvel. Később több, az ő emlékéit és tudományos munkásságát méltató cikket olvastam *Garzuly Ferenc* kollégától. Ezután kezdtem szisztematikusan foglalkozni tudományos munkásságával és családjával. Tragédiájukat igazán fia, *Görög Sándor* akadémikus Repkényszaggatás c. regénye alapján ismertem meg.

Dr. Görög Sándor és családjának története a „kikeresztelkedett, zsidó származású” polgári értelmiségi család sorsának példája, amelyet meghatároztak az első világháború, és az azt követő események (Trianon), majd a második világháború. Görög Dávid Dénes 1901. január 29-én született Budapesten, ahol a Magyar Királyi Bolyai Főreáliskolában érettségizett 1918-ban. Tanulmányait a Budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen kezdte meg. A II. évet már Berlinben, a Friedrich Wilhelms Universitáten folytatja. Itt öt félévet hallgatott, majd a hatodik félévet „a tudomány városában” Göttingenben folytatta. 1922-ben visszatér Magyarországra, ahol tanulmányait a Pozsonyból 1921-ben Pécsre költöztetett Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetemen fejezte be.

1924. február 25-én avatták orvosdoktorrá. Magyarország alkotmányára, törvényeinek betartására kellett esküt tennie. A szövegben volt még az is, hogy „Magyarország Kormányzójához hű leszek”. Az egyéves kötelező kórházi gyakorlat után 1925. augusztus 31-ig az Erzsébet Tudományegyetem Törvényszéki Orvosi Intézetében dolgozott. Szeptember 1-től a kórbonctanon

volt díjtalan gyakornok. *Dr. Entz Béla* professzor, igazgató személyében kiváló és mindenről gondoskodó tanítómestert kapott. Személyes jó tanácsai mellett tördött Görög doktor továbbképzésével, sőt intézeten kívüli képzésével is. Így 1927-ben Bécsben töltött négy hónapot *Carl Sternberg-*

A mikroszkópizáló dr. Görög Dénes

nél, hematopatológiai továbbképzés címén. Bakteriológiai és szerológiai kiképzését a Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem Közegészségtani Intézetében szerezte meg, *Fenyvessy Béla* professzor irányításával, majd 1928-ban *Kenyeres Balázs* (Budapest) mellett dolgozott és törvényszéki orvosi vizsgát tett. Kémiai laboratóriumi szakképzést *Ángván János* professzor mellett sajátította el. Tizenöt tudományos cikke jelent meg.

Görög Dénest 1929. április 1-jével nevezték ki a Szombathelyi Közkórház Proszektúra és Központi Laboratóriuma vezetőjének. 1930-ban Szombathelyen megnősült, felesége a szintén

asszimiláns családból származó *Szemző Klára*. Házasságukból két gyermek született, Klára (1931) és Sándor Dénes (1933).

Kapcsolata megmaradt a Pécsi Tudományegyetemmel. 1934-ben dr. Görög Dénest „A szív, vér és nyirokerek pathológiája” című tárgykörből a Pécsi Tudományegyetem magántanárá habilitálta. A Vas vármegye c. újság 1934. május 26-i számában közli ezt aényt és ebből az alkalomból szeretettel köszönti. Idézet a köszöntésből: „A kitüntető kinevezés híre, mely Szombathely kultúrájának és orvosi karának jó hírnevét is öregbíti, széles körökben keltett örömet, annál is inkább, mert az új tanárt, aki öt évvel ezelőtt került Szombathelyre, nemcsak orvosi működése alapján, hanem megnyerő egyéniségénél fogva is, általános tisztelet és becsülés övezi”.

Szeretett közéleti emberré lett. Ezt jelzi, hogy a szombathelyi Rotary Club tagjává választották, sőt, a Vas megyei Múzeumok Barátainak Egyesületében az igazgatói választmány tagja lett. Időközben Vas, Zala és Sopron vármegyék összes rendelőintézetéből származó vizsgálati anyagok (vér, váladék, stb.) vizsgálatát végzi.

A család és az ő helyzete az első és a második zsidótörvények hatására 1938-ban és 1939-ben alapvetően megváltozott, majd az 1941. évi, harmadik, szigorított zsidótörvénnyel társadalmi kirekesztésük is megkezdődött. Mégis, 1942-ben, Észak-Erdély visszacsatolásakor még mint rendes katonaoorvos kap behívót.

Kulcsfontosságúvá vált a kérdés, hogy az ún. „kikeresztelkedés” 1919. augusztus 1. előtt, avagy utána történ. Végül is ezt aényt 1919. október 6-ai dátummal igazolják. Ezzel elkezdődik a családja és az ő személyes kálváriája. Munkaszolgálat alól történő felmentése nem sikerült. A szombathelyi kórház vezetősége is összefog. *Pető Ernő*, a kórház igazgató főorvosa igazolja, hogy Görög Dénes főorvos, egyetemi magántanár jelenlegi szolgálati helyének meghagyása a közérdek szempontjából feltétlenül indokolt, senkivel sem helyettesíthető. Megható ebben a helyzetben *Tomcsik József* professzor (1898-1964) személyes köszönő levele, amikor 1943-ban a Baseli Egyetem Közegészségtani Tanszékének igazgatója lesz: „Kedves Barátom! Amidőn a Baseli Egyetem Közegészségtani Tanszékének elfoglalása miatt, a szeptember 8-ra tervezett elutazásom előtt köszönetemet fejezem ki azért az odaadó munkáért, amelyet az Országos Közegészségügyi Intézet kifejlesztésében nyújtottál és ezáltal hazánk egészségügyét a legteljesebb mértékben támogattad, búcsúköszöntésül őszinte, szívből jövő kívánságaimat fejezem ki. Maradok őszinte barátsággal és igaz nagybecsüléssel: Tomcsik József”.

Dr. Garzuly Ferenc kutatásainak köszönhetően előkerült dr. Görög Dénes első és utolsó szombathelyi jegyzőkönyve. Ez utóbbi dátuma – 1944. május 17.(!) – jelzi, hogy az utolsó percig, a rá jellemző lelkiismeretességgel és odaadással dolgozott.

1943 januárjában megállítják a német csapatokat Sztálingrádnál, illetve Moszkva előtt, s megkezdődik „tervszerű” visszavonulásuk, illetve, a megszállt területek kiürítése. 1944. június 6-án a szövetségesek normandiai partraszállásával megnyílik a nyugati front. A háború Magyarországot is eléri. 1944. március 19-én megszállják a németek Magyarországot. Számukra már Horthy kormányzó sem megbízható. Ezt a megszállást Edmund Veessenmayer készítette elő. 1943-ban tavasszal majd ősszel járt

Magyarországon. Hazatérve Hitlernek azt tanácsolta, Magyarországot azonnal meg kell szállni, mert ki akarnak ugrani a háborúból. Adolf Eichmann megérkezik különítményével Budapestre, megkezdődik a magyarországi zsidók likvidálásának utolsó fejezete. Edmund Veessenmayer 1944. június 13-án jelenti a birodami külügyminiszteriumnak: „A zsidók elszállítására folyamatban van Erdélyből és a Kárpát-medencéből: összesen 289 357 zsidó személyt szállítanak el, 92 vonatra van szükség, egy-egy szerelvény 45 tehervagonból áll. Egy következő táviratban június 15-én jelenti, hogy eddig összesen 340 000 zsidót deportáltak. Ezt a számot azonban az év végéig meg kell duplázni! 1944 áprilisában és májusában tragikus változások történtek a zsidóság helyzetében. 1944. április 28-án miniszterelnöki rendelet szabályozza a zsidók lakhatását és lakhelyeinek gettósítását.

Szombathelyen március 19-én jelent meg a Wehrmacht. 1944. április 5. után Szombathely utcáin is feltűntek a sárga csillagok. A magyar hatóságok teljes közreműködésével megkezdik a zsidók deportálását. Míg Budapestről egy-egy szerelvény indul Auschwitz-Birkenaubába, Buchenwaldba, addig vidéken és a visszacsatolt területeken brutális gyorsasággal és alapossággal folyik „a zsidótlanítás”, az „Endlösung”. A marhavagonokban elszállított zsidók otthonait szinte még aznap kirabolták. Nagykanizsa városa 1944 áprilisában azzal kérkedik, hogy már nincs zsidó a városban. Nagykanizsáról április 28-án indult az első transzport, a másodikat május 17-én indították.

Görög Dénes fiát, a 11 éves Sándort *dr. Prugberger József* tüdőgyógyász főorvos a kocsiján vitte el a verbita szerzetesek (Isteni Ige Társasága) kőszegi rendházába, a missziós házba. Megmenekült. Szombathelyen 1944 májusában szervezik meg a gettót. Előtte Sándor nővérét, Klárit is elrejtik az Annuciata apácák szombathelyi rendházában. Sorsa tragikus, mert tüdőgyulladással kórházba kerül, s az egyik éjjel kiráncigálják a betegágyból, és innen viszik a gettóba. Feljelentés alapján csak őt kereste a kórházba betört magyar csendőr és német katona. Görög Dénest és családját – feleségét és Klári nevű leányukat – július 4-én „bevagionózzák” és a szerelvényt a napokig tartó, gyötrelmes úton Auschwitzba irányítják, ahol az édesanyát és lányát még megérkezésük napján megölik.

Dr. Görög Dénes egyetemi tanár szobra a szombathelyi Kórház kertjében.

Görög Dénes még mindig nem tört meg. Auschwitzban *dr. Nyiszli Miklós* kiemeli és *dr. Josef Mengele* ún. tudományos teamjébe kerül: boncolniuk kell éjt nappallá téve, hogy Mengele áltudományos feltevéseit igazolják. Nyiszli naplójában több iker boncolásáról számol be. A sinti és roma tábor felszámolása után az elgázosított ikerpárok hulláit akkordban kellett felboncolniuk.

Nyiszli túlélte a birkenauai ún. zsidó Sonderkommando 1944. október 7-i felkelését. A felkelők felrobbantották a IV. krematóriumot, megölték három SS katonát, majd kitörtek a táborból. A lázadást leverték, az SS különítmény 451 foglyot ölt meg, közöttük sok magyart. Nyiszlire is halál várt, de Mengele kiemelte őt a kivégzendők tömegéből. 1945 januárjában Nyiszlinek sikerült elvegyülni a foglyok között (ő ún. Geheimnisträger), majd következik a Todesmarsch: gyalog, majd szerelvényeken Mauthausenen keresztül, Melkbe, végül Ebenseebe. Itt szabadították fel a tábor az amerikaiak. Nyiszli naplójában arról ír, hogy szombathelyi kollégája, Görög Dénes nem bírta a megpróbáltatásokat és idegösszeomlást kapott, s ahogy írja, „további sorsa ismeretlen”.

Dr. Farádi László *Diagnózis az életéről* c. könyvében olvasható: „A nyitott tehervagonokból álló szerelvényben csak állni lehetett. Az élelmezés megszűnt. Ha valaki összerogyott, azt ívből kihajították a robozó vonatból. A harmadik éjszaka a szomszédból hangokat hallok:

- Van itt magyar?
- Választ nem várva:

– Most dobtunk ki egy magyar orvost. Azt mondta tegnap, Görög doktor vagyok. A pécsi egyetemet, Entz professzort emlegette, meg hogy Szombathelyről hozták el.

Reggel már nem volt doktor, csak fagyott csontváz!”

Fia, Görög Sándor akadémikus, világszerte ismert gyógyszer-analitikus kutató.

Ami megtörtént, az szomorú és nem szabad elfelejtenünk! Csak rajtunk, embereken múlik, hogy ilyesmi ne történhessen meg még egyszer!

Vörösmarty Mihály szörnyű sorai jutnak eszünkbe: „Az emberfaj sárkányfog vetemény: Nincsen remény! nincsen remény!”

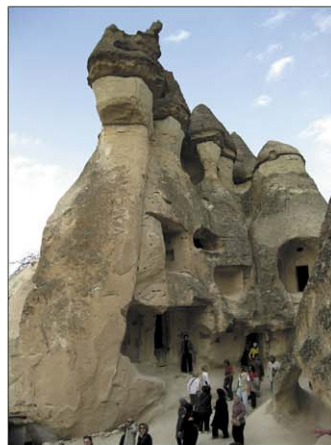
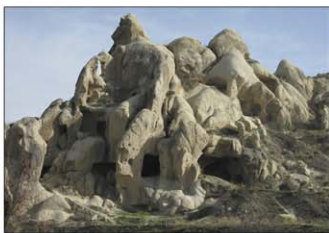
Kötelességünk emlékezni és az ártatlan áldozatok sorsát felmutatni az új nemzedékeknek!

Ezt teszi példamutatóan a Pécsi Tudományegyetem Orvoskarának oktatókórháza, a Szombathelyi Markusovszky Kórház, valamint az emeritus patológusok asztaltársasága Budapesten, mely 2012-ben emlékezett meg dr. Görög Dénes egyetemi magántanáról.

A szerző külön köszönetet mond dr. Görög Sándor akadémikusnak, az MTA rendes tagjának a rendelkezésre bocsátott képekért és személyes adatokért.

Makovitzky József

(Abt. für Neuropathologie der Universität Heidelberg, Inst. für Rechtsmedizin, Freiburg)

Lázár Györgyné fotói

*Dolomitok.
Lantos János fotói*